

Shri Govind Guru University

(Established by Government of Gujarat Vide Gujarat Act no 24/2015)

Bachelor of Rural Studies 4 Years

Course

under NEP-2020.

Effective from June-2023

Shri Govind Guru University

(Established by Government of Gujarat Vide Gujarat Act no 24/2015)

Syllabus for Semester - 3

Shri Govind Guru University

(Established by Government of Gujarat Vide Gujarat Act no 24/2015)

Semester - 3

Credit Structure

Shri Govind Guru University

(Established by Government of Gujarat Vide Gujarat Act no 24/2015)

Course Type	Course Code/ Group Code	Name of Course	Group	Selection of Subjects	Total Credit	Internal Marks		External Marks		Total Marks		Total	Paper Duration
						Theory	Practical	Theory	Practical	Theory	Practical		
Major Courses DSC (Select Any One Group)	BR23MJ 3AG1	Weed Management	Agronomy	Select any one major group out of following 4	4	11/30	07/20	18/50	-	29/80	07/20	36/100	120 Mins.
	BR23MJ 3AG2	History of Agriculture			4	11/30	07/20	18/50	-	29/80	07/20	36/100	120 Mins.
	BR23MJ 3AG3	Study of food processing			4	11/30	07/20	18/50	-	29/80	07/20	36/100	120 Mins.
	BR23MJ 3HT1	Advanced Technologies in Horticulture	Horticulture		4	11/30	07/20	18/50	-	29/80	07/20	36/100	120 Mins.
	BR23MJ 3HT2	Vegetation Science			4	11/30	07/20	18/50	-	29/80	07/20	36/100	120 Mins.
	BR23MJ 3HT3	Value addition of Fruit crops			4	11/30	07/20	18/50	-	29/80	07/20	36/100	120 Mins.
	BR23MJ 3AD1	Animal health and nutrition	Animal Husbandry & Dairy Sciences		4	11/30	07/20	18/50	-	29/80	07/20	36/100	120 Mins.
	BR23MJ 3AD2	Animal reproductive system			4	11/30	07/20	18/50	-	29/80	07/20	36/100	120 Mins.
	BR23MJ 3AD3	Dairy Technology			4	11/30	07/20	18/50	-	29/80	07/20	36/100	120 Mins.
	BR23MJ 3RE1	Motivating Villages			4	11/30	07/20	18/50	-	29/80	07/20	36/100	120 Mins.

Shri Govind Guru University

(Established by Government of Gujarat Vide Gujarat Act no 24/2015)

	BR23MJ 3RE2	Structure and usefulness of village	Rural Extension		4	11/30	07/20	18/50	-	29/80	07/20	36/100	120 Mins.
	BR23MJ 3RE3	Rural Development			4	11/30	07/20	18/50	-	29/80	07/20	36/100	120 Mins.
Multi. Disciplin e - MDC	BRS23M D301	Computer application	-	compulsory	4	11/30	07/20	18/50	-	29/80	07/20	36/100	120 Mins.
Ability Enhance ment - AEC	BRS23A E301	Hindi	-	compulsory	2	09/25	-	09/25	-	18/50	-	18/50	60 Mins.
Skill Enhance ment/Int ernship - SEC	BRS23S E301	Field Work	-	compulsory	2	-	09/25	-	9/25	-	18/50	18/50	
Value Added - VAC	BRS23V A301	Value & Ethics	-	compulsory	2	09/25	-	09/25	-	18/50	-	18/50	60 Mins.

Shri Govind Guru University

(Established by Government of Gujarat Vide Gujarat Act no 24/2015)

Rules for selection of subjects & general notes.

1. Select any one major group out of following 4.
  - a. Agronomy
  - b. Horticulture
  - c. Animal Husbandry & Dairy Sciences
  - d. Rural Extension

2. MDC, SEC, AEC and VAC are compulsory.

3. No separate syllabus for practical are suggested, practical in accordance with theory syllabus should be conducted by the college.

Shri Govind Guru University

(Established by Government of Gujarat Vide Gujarat Act no 24/2015)

Evolution Pattern for **Major Core** Subjects will be as follows.

Sr.	Details of Evolution	Weightage	Marks
1	Internal (Theory & Continuous Evolution)	60%	30
2	Internal (Practical)	40%	20
	Total Internal	100%	50
3	External Semester End (Theory)	100%	50
	Total	100%	100

Question paper pattern of External Semester End (Theory) for **Major Core** Subjects will be as follows. Duration of Semester end exam will be 2:00 hours.

Sr.	Details of Evolution	Marks
1	A descriptive question from unit 1 or A descriptive question from unit 1	10
2	A descriptive question from unit 2 or A descriptive question from unit 2	10
3	A descriptive question from unit 3 or A descriptive question from unit 3	10
4	A descriptive question from unit 4 or A descriptive question from unit 4	10
5	MCQ 10 questions from unit 1 To 4	10
	Total	50

Teaching-Learning Methodology for **Major Core subjects** is suggested below. The faculty/institution may improvise the methodology.

1	Lecture method, audio/video presentation, PPT, Black board work.
2	Assignments, Presentations, Group Discussions
3	Practical Work in Labs/Fields/Agency as per the syllabus. No separate practical syllabus is suggested.
4	Students are expected to maintain record book, journal, and lab work books.

Shri Govind Guru University

(Established by Government of Gujarat Vide Gujarat Act no 24/2015)

Evolution Pattern for **MDC** Subjects will be as follows.

Sr.	Details of Evolution	Weightage	Marks
1	Internal (Theory & Continuous Evolution)	50%	50
3	External Semester End (Theory)	50%	50
	Total	100%	100

Question paper pattern of External Semester End (Theory) for **MDC** subjects will be as follows. Duration of Semester end exam will be 2:00 hours.

Sr .	Details of Evolution	Marks
1	A descriptive question from unit 1 or A descriptive question from unit 1	10
2	A descriptive question from unit 2 or A descriptive question from unit 2	10
3	A descriptive question from unit 3 or A descriptive question from unit 3	10
4	A descriptive question from unit 4 or A descriptive question from unit 4	10
5	MCQ 10 questions from unit 1 To 4	10
	Total	50

Teaching-Learning Methodology for **MDC subjects** is suggested below. The faculty/institution may improvise the methodology.

1	Lecture method, audio/video presentation, PPT, Black board work.
2	Assignments, Presentations, Group Discussions

Shri Govind Guru University

(Established by Government of Gujarat Vide Gujarat Act no 24/2015)

For **AEC** and **VAC** subjects following will be the teaching learning methodology, evolution pattern and the question paper pattern in university term end theory exam.

Teaching-Learning Methodology:

1	Lecture method, audio/video presentation, PPT, Black board work.
2	Assignments, Course-work, Viva-Presentation

Evaluation Pattern

Sr.	Details of Evolution	Weightage	Marks
1	Internal (Theory & Continuous Evolution)	50%	25
2	External Semester End (Theory)	50%	25
	Total	100%	50

Question paper pattern of External Semester End (Theory) for **AEC** and **VAC** subjects will be as follows. Duration of Semester end exam will be 1:00 hours.

Sr.	Details of Evolution	Marks
1	A descriptive question from unit 1 or A descriptive question from unit 1	10
2	A descriptive question from unit 2 or A descriptive question from unit 3	10
3	MCQ 05 questions from unit 1 To 3	05
Total		25

Shri Govind Guru University

(Established by Government of Gujarat Vide Gujarat Act no 24/2015)

For **SEC** subjects following will be the teaching learning methodology, evolution pattern, Examination semester And Viva – Voce, Presentation

Teaching-Learning Methodology:

1	Lecture method, audio/video presentation, PPT, Black board work.
2	Field Visits, Record Keeping/Journal/Diary, Reporting, Presentation, Group Discussion, Viva-voce

Evaluation Pattern

Sr.	Details of Evolution	Weightage	Marks
1	Internal (Field Visits, Journal/Diary)	50%	25
2	External Semester End (Practical) Presentation, Viva Voce	50%	25
	Total	100%	50

External Semester End (Field Work) for **SEC** Subjects will be as follows. External exam Viva-Presentation Conduct by college

Shri Govind Guru University

(Established by Government of Gujarat Vide Gujarat Act no 24/2015)

Level U.G	Course Group & Paper no	Uni. Paper code	Course / Paper Title	Credit	Internal Marks		External Marks		Total Marks	Paper Duration
					Theory	Practical	Theory	Practical		
BRS	Major Course	BR23MJ 3AG1	Weed Management	04	11/30	07/20	18/50	-	36/100	120 Mins.

Course Objectives: હેતુઓ	૧) વિદ્યાર્થી જુદા-જુદા નિંદણથી પરિચિત થાય. ૨) વિદ્યાર્થી જુદા-જુદા નિંદણની લાક્ષણિકતાઓથી વાકેફ થાય.
-----------------------------	---

Unit	Description	Weightage
Unit-1	૧.૧) નીંદણની વ્યાખ્યા અને તેનો ખ્યાલ અને વ્યવસ્થાપન . ૧.૨) નીંદણનું વર્ગીકરણ અને પરોપજીવી નીંદણોની ઓળખ. ૧.૩) નીંદણની ખાસિયતો.	20%
Unit-2	૨.૧) નીંદણનો ઉપયોગ ૨.૨) નીંદણનો ફેલાવો ૨.૩) નીંદણથી પાકમાં થતું નુકશાન ૨.૪) સંકલિત નીંદણ નિયંત્રણ	20%
Unit-3	૩.૧) પાક પદ્ધતિઓના ઉપયોગ ૩.૨) ભૌતિક (યાંત્રિક)ઉપાયો ૩.૩) જૈવિક ઉપાયો ૩.૪) રાસાયણિક ઉપાયો	20%
Unit-4	૪.૧) વિવિધ પાકોમાં નિંદામણ નિયંત્રણની ભલામણ. ૪.૨) વિવિધ નિંદામણ નાશકોનું વેપારી નામ ૪.૩) નિંદામણ નાશક દવાના ઉપયોગ સામે રાખવાની કાળજી.	20%
	MCQ 10 questions from unit 1 To 4	20%
		100%

Shri Govind Guru University

(Established by Government of Gujarat Vide Gujarat Act no 24/2015)

પ્રેક્ટીકલ:

- ૧) વિવધ પાકોમાં ઋતુમાં જોવા મળતા જુદા જુદા નીંદણોની ઓળખ કરાવવી.
- ૨) જુદા જુદા નીંદણોની ખાસિયતોની જાણકારી પ્રાપ્ત કરવી.
- ૩) નીંદણ નિયંત્રણની જુદી-જુદી પદ્ધતિઓનો પ્રત્યક્ષ પરિચય કરવો.

સંદર્ભગ્રંથો :-

- ૧) કુદરતી સંપત્તિ વિકાસ અને વ્યવસ્થાપન બાબુભાઈ અવરાણી
- ૨) પર્યાવરણ સાથી-રમેશ સાવલીયા.

Shri Govind Guru University

(Established by Government of Gujarat Vide Gujarat Act no 24/2015)

Level U.G	Course Group & Paper no	Uni. Paper code	Course / Paper Title	Credit	Internal Marks		External Marks		Total Marks	Paper Duration
					Theory	Practical	Theory	Practical		
BRS	Major Course	BR23MJ 3AG2	History Of Agriculture	04	11/30	07/20	18/50	-	36/100	120 Mins.

Course Objectives : હેતુ	વિદ્યાર્થીઓને કૃષિના ઇતિહાસ અને કૃષિ ઉત્પાદન માટે જુદી-જુદી ક્રાંતિઓ શરૂ થઈ તેના વિષે માહિતગાર થાય.
-----------------------------	---

Unit	Description	Weightage
Unit-1	૧.૧) કૃષિનો ઐતિહાસિક અને આધુનિક ઇતિહાસ ૧.૨) કૃષિ વૈજ્ઞાનિકો અને તેમનું યોગદાન ૧.૩) કૃષિ સંબંધિત વૈજ્ઞાનિક શાખાઓનો પરિચય. ૧.૪) કૃષિની આધુનિક ખેતી પદ્ધતિઓ	20%
Unit-2	૨.૧) હરિયાણી ક્રાંતિનો અર્થ અને શરૂઆત ૨.૨) હરિયાણી ક્રાંતિના અંગો ૨.૩) હરિયાણી ક્રાંતિની કૃષિક્ષેત્ર પર અસરો. ૨.૪) હરિયાણી ક્રાંતિના પરિણામે ઉંચી અને ઝડપી આર્થિક વિકાસની શક્યતાઓ	20%
Unit-3	૩.૧) ૧૮ મી તેમજ ૧૯મી સદીમાં ભારતની ખેતી અને અર્થતંત્ર ૩.૨) બ્રિટીશ અમલની ભારતના અર્થતંત્ર પર અસર ૩.૩) ભારતમાં જમીન ધીરણ અને જમીન મહેસુલ પદ્ધતિઓ ૩.૪) કૃષિ સંબંધિત આંદોલનો	20%
Unit-4	૪.૧) ભારતમાં દુષ્કાળો ૪.૨) દુષ્કાળ નીતિ ૪.૩) દુષ્કાળથી થતું નુકશાન ૪.૪) કૃષિ સંબંધિત ક્રાંતિ	20%
	MCQ 10 questions from unit 1 To 4	20%
		100%

Shri Govind Guru University

(Established by Government of Gujarat Vide Gujarat Act no 24/2015)

પ્રેક્ટીકલ-

- ૧) હરિયાણી ક્રાંતિની શરૂઆતથી ખેતીમાં આવેલ જુદા જુદા પરિવર્તનો
- ૨) પ્રાચીન અને આધુનિક ખેતી પદ્ધતિઓ

સંદર્ભ ગ્રંથો -

- ૧) ભારતનું કૃષિક્ષેત્ર-ડો ભાસ્કર હ જોષી

Shri Govind Guru University

(Established by Government of Gujarat Vide Gujarat Act no 24/2015)

Level U.G	Course Group & Paper no	Uni. Paper code	Course / Paper Title	Credit	Internal Marks		External Marks		Total Marks	Paper Duration
					Theory	Practical	Theory	Practical		
BRS	Major Course	BR23MJ 3AG3	Study of food processing	04	11/30	07/20	18/50	-	36/100	120 Mins.

Course Objectives : હેતુઓ	<ol style="list-style-type: none"> 1. To study various types of post harvest processing. 2. To study various storage structure of food-grains 3. To study food manufacturing system
------------------------------	--

Unit	Description	Weightage
Unit-1	<ol style="list-style-type: none"> 1. Post Harvesting Activities <ul style="list-style-type: none"> - Harvesting and Threshing - Cleaning - Drying and Storage - Cooling - Sorting, Grading and Quality Control - Packaging - Transportation 	20%
Unit-2	<ol style="list-style-type: none"> 2. Storage <ul style="list-style-type: none"> - Preparation for storage - Types of storage - Structure of Godown - Consideration while constructing a godown 	20%
Unit-3	<ol style="list-style-type: none"> 3. Packaging <ul style="list-style-type: none"> - Introduction - Various packaging materials - Types of packaging - Considerations while packing 	20%
Unit-4	<ol style="list-style-type: none"> 4. Food Products Manufacturing <ul style="list-style-type: none"> - Food Processing Industry - Degree of food processing - Various food processing units <ol style="list-style-type: none"> 1. Bakery 2. Grain Mills 3. Fruit and vegetable processing units 	20%
	MCQ 10 questions from unit 1 To 4	20%
		100%

Shri Govind Guru University

(Established by Government of Gujarat Vide Gujarat Act no 24/2015)

Practical:

1. Visit the cold storage near you and study about its various sections.
2. Visit and study the structure of food grain godown near you.
3. Study about various food packets.
4. Visit and study of the bakery near you.

Reference Books:

1. Hand book of Agriculture - ICAR, New Delhi
2. Milk and Milk Products - Kodogali
3. Food and Technology
4. Industrial Processing of Fruits and Vegetable - U.D. Chavan and J.V. Patil (2003) (Astral International Pvt. Ltd. - New Delhi)
5. EIRI Board of Consultants and Engineers, Manufacture of Snacks, Namkeen, Papads and Potato Products. - AIRI, New Delhi

Shri Govind Guru University

(Established by Government of Gujarat Vide Gujarat Act no 24/2015)

Level U.G	Course Group & Paper no	Uni. Paper code	Course / Paper Title	Cr ed it	Internal Marks		External Marks		Total Marks	Paper Durati on
					Theory	Practical	Theory	Practical		
BRS	Major Course	BR23MJ 3HT1	Advanced Technologies In Horticulture	04	11/30	07/20	18/50	-	36/100	120 Mins.

Course Objectives : હેતુઓ	હેતુ-બાગાયતી પાકોના આધુનિક અભિગમોની જાણકારી પ્રાપ્ત કરે અને બાગાયતી ખેતીની વિષે માહિતગાર થાય.
---------------------------------	---

Unit	Description	Weightage
Unit-1	૧.૧) ગ્રીન હાઉસનો ખ્યાલ ૧.૨) ગ્રીનહાઉસનું મહત્વ અને તકો ૧.૩) ગ્રીન હાઉસ માટે સ્થળની પસંદગી, બાંધકામ અને વ્યસ્થાપન અને ધ્યાનમાં રાખવાની બાબતો. ૧.૪) ગ્રીનહાઉસથી થતાં ફાયદા	20%
Unit-2	૨.૧) મલ્ટીંગ એટલે શું તેના પ્રકાર ૨.૨) મલ્ટીંગમાં ધ્યાનમાં રાખવા જેવી બાબતો. ૨.૩) ભેજ સંરક્ષણમાં કઈ રીતે ઉપયોગી તેમજ લાભા-લાભ ૨.૪) ભેજ સંરક્ષણની સંશોધન પદ્ધતિઓ	20%
Unit-3	૩.૧) હાઇડ્રોપોનીક્સનો ખ્યાલ ૩.૨) હાઇડ્રોપોનીક્સ પદ્ધતિના પ્રકાર ૩.૩) હાઇડ્રોપોનીક્સના ફાયદાઓ	20%
Unit-4	૪.૧) નર્સરી માટે સ્થળની પસંદગી ૪.૨) નર્સરી માટેના સાધનો અને વસ્તુઓ ૪.૩) ક્યારા બનાવવા ૪.૪) બીજની પસંદગી	20%
	MCQ 10 questions from unit 1 To 4	20%
		100%

Shri Govind Guru University

(Established by Government of Gujarat Vide Gujarat Act no 24/2015)

પ્રેક્ટીકલ-

- ૧) ખેતીમાં મલ્ચીંગનો ઉપયોગ કરતાં ખેડૂતોની મુલાકાત લેવી.
- ૨) નર્સરીની મુલાકાત લેવી.

સંદર્ભગ્રંથો :-

- ૧) ખેતીના આધુનિક અભિગમો -આંનંદ કૃષિ યુનિવર્સિટી,આણંદ
- ૨) જમીન વિજ્ઞાન અને વ્યવસ્થા-ડો.હસમુખ સુથાર

Shri Govind Guru University

(Established by Government of Gujarat Vide Gujarat Act no 24/2015)

Level U.G	Course Group & Paper no	Uni. Paper code	Course / Paper Title	Credit	Internal Marks		External Marks		Total Marks	Paper Duration
					Theory	Practical	Theory	Practical		
	Major Course	BR23MJ 3HT2	Vegetation Science	04	11/30	07/20	18/50	-	36/100	120 Mins.

Course Objectives : હેતુઓ	૧) બીજ સંવર્ધનની વિવિધ પદ્ધતિઓ વિશે જાણ ૨) વિદ્યાર્થીઓને બીજેતર સંવર્ધનો ખ્યાલ આવે. ૩) વિદ્યાર્થીઓ બીજ માવજત કરતાં શીખે.
------------------------------	--

Unit	Description	Weightage
Unit-1	૧.૧) વનસ્પતિ જીવનનો પરિચય ૧.૨) વનસ્પતિ જીવનનું મહત્વ ૧.૩) વનસ્પતિ અને પ્રાણી વચ્ચેનો તફાવત ૧.૪) વનસ્પતિનું વર્ગીકરણ	20%
Unit-2	૨.૧) બીજ સંવર્ધનનો ખ્યાલ ૨.૨) બીજ સંવર્ધન માટેની બી ની પસંદગી પદ્ધતિઓ ૨.૩) બીજ સંવર્ધનના લાભ અને ગેરલાભ ૨.૪) બીજ સંવર્ધન માટે ધ્યાનમાં રાખવાની બાબતો	20%
Unit-3	૩.૧) બીજેતર સંવર્ધનનો ખ્યાલ ૩.૨) બીજેતર સંવર્ધનના લાભ અને ગેરલાભ ૩.૩) બીજેતર સંવર્ધનની વિવિધ પદ્ધતિઓ	20%
Unit-4	૪.૧) ટીસ્યુકલ્ચર (પેશી સંવર્ધન) ૪.૨) ટીસ્યુકલ્ચરનું મહત્વ ૪.૩) ટીસ્યુકલ્ચરની પદ્ધતિઓ	20%
	MCQ 10 questions from unit 1 To 4	20%
		100%

Shri Govind Guru University

(Established by Government of Gujarat Vide Gujarat Act no 24/2015)

Suggested Readings

પ્રેક્ટીકલ

- ૧) બીજેતર સંવર્ધનની જુદી જુદી પ્રકારની કલમો તૈયાર કરવાની રીત
- ૨) લીંબુના ઝાડ પર ગુંટીકલમ તૈયાર કરવી.

સદર્ભ ગ્રંથો

- ૧) ફળ વિદ્યા -બાબુભાઈ અવરણી
- ૨) ફળઝાડ વિજ્ઞાન-બાબુભાઈ અવરણી 'અનડા પ્રકાશન અમદાવાદ

Shri Govind Guru University

(Established by Government of Gujarat Vide Gujarat Act no 24/2015)

Level U.G	Course Group & Paper no	Uni. Paper code	Course / Paper Title	Credit	Internal Marks		External Marks		Total Marks	Paper Duration
					Theory	Practical	Theory	Practical		
BRS	Major Course	BR23MJ 3HT3	Value addition of Fruit crops	04	11/30	07/20	18/50	-	36/100	120 Mins.

Course Objectives : હેતુઓ	વિદ્યાર્થીઓ બાગાયતી પાકોમાં મૂલ્યવર્ધનનું મહત્વ સમજે તેમજ મૂલ્યવર્ધન પ્રક્રિયાની જાણકારી મેળવી સ્વ-રોજગારીની તકો ઉભી કરે.
------------------------------	---

Unit	Description	Weightage
Unit-1	1. મૂલ્યવર્ધનનો અર્થ અને મહત્વ :- 2. મૂલ્યવર્ધનની જુદી-જુદી પ્રવૃત્તિઓ : ગ્રેડીંગ, પ્રોસેસીંગ, પેકિંગ, કોલ્ડસ્ટોરેજ, પ્રમાણપત્રો, બાયોટેકનોલોજી.	20%
Unit-2	1. મૂલ્યવર્ધનને અસર કરતાં પરિબલો :- -ટેકનોલોજી, ગુણવત્તા, માંગ અને પૂરવઠો, ભૌતિક સગવડતા, બજાર, ગ્રાહક, સરકારની નિતી, ટેક્ષ, ઈન્ફોર્મેશન ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ.	20%
Unit-3	1. ફળ પાકોમાં મૂલ્યવર્ધન ખ્યાલ 2. ફળ પાકોમાં મૂલ્યવર્ધન મહત્વ 3. જામ, જેલી અને મામલેડની બનાવટ 4. અથાણા, જયૂસ અને પાવડરની બનાવટ તેમજ સૂકવણી	20%
Unit-4	૪.કુલ પાકોમાં મૂલ્યવર્ધન :- - મહત્વ - વેણી, ગજરા, બૂકેની બનાવટ - ગુલાબ જળ, અત્તરની બનાવટ	20%
	MCQ 10 questions from unit 1 To 4	20%
		100%

Shri Govind Guru University

(Established by Government of Gujarat Vide Gujarat Act no 24/2015)

પ્રેક્ટીકલ-

૧. જામ, જેલી, સોસ, કેશપ અને સુકવણીની પ્રક્રિયાની જાણકારી મેળવે.
૨. ફળ અને શાકભાજીની પ્રોસેસિંગ પ્રક્રિયાની જાણકારી પ્રાપ્ત કરે.

સંદર્ભગ્રંથો :-

1. ફળવિશેષાંક - કૃષિગોવિદ્યા - આણંદકૃષિયુનિ. આણંદ
૨. શાકભાજીવિભાગ - સરદારસ્મૃતિ - આણંદકૃષિયુનિ. આણંદ
3. ખેડૂતમાર્ગદર્શિકા - નવસારીકૃષિયુનિ.-નવસારીકૃષિયુનિવર્સિટી
૪. મૂલ્યવર્ધન - આણંદકૃષિયુનિ.

Shri Govind Guru University

(Established by Government of Gujarat Vide Gujarat Act no 24/2015)

Level U.G	Course Group & Paper no	Uni. Paper code	Course / Paper Title	Cr ed it	Internal Marks		External Marks		Total Marks	Paper Durati on
					Theory	Practical	Theory	Practical		
BRS	Major Course	BR23MJ 3AD1	Animal Health And Nutrition	04	11/30	07/20	18/50	-	36/100	120 Mins.

Course Objectives : हेतुઓ	૧) ભારતમાં ઘાસચારાની પરિસ્થિતિ અને ઉત્પાદન અને તેની ઉપલબ્ધતા સમજવી. ૨) વિવિધ ચારા પાકી અને તેમની ખેતીની પદ્ધતિઓ અને સંરક્ષણ જાણવા.
---------------------------------	---

Unit	Description	Weightage
Unit-1	૧.૧) પશુ પોષણનો ઇતિહાસ ૧.૨) પશુ પોષણની પરિભાષા ૧.૩) પશુ પોષણનું મહત્વ અને કાર્યો ૧.૪) પશુ પોષણ માટે ધ્યાનમાં રાખવાની બાબતો	20%
Unit-2	૨.૧) પશુ આહાર અને પાણીનું મહત્વ વર્ગીકરણ ૨.૨) પશુ આહાર અને પાણીના કાર્યો ૨.૩) કાર્બોહાઈડ્રેટ અને પ્રોટીન	20%
Unit-3	૩.૧) સંતુલિત ખોરાકની ગણતરી કરવાની પદ્ધતિ ૩.૨) સંતુલિત ખોરાકની ગુણવત્તા ૩.૩) પશુઓ માટે કીટ અને કોન્સ્ટ્રેટની દૈનિક જરૂરીયાતની ગણતરી DCP,TDN અને NE	20%
Unit-4	૪.૧) બિન પરંપરાગત પશુ આહાર અને કીટનો ઉપયોગ ૪.૨) પશુ આહારમાં હાનીકારક પદાર્થો ૪.૩) પશુ આહારમાં હાનીકારક પદાર્થોનું નિવારણ	20%
	MCQ 10 questions from unit 1 To 4	20%
		100%

Shri Govind Guru University

(Established by Government of Gujarat Vide Gujarat Act no 24/2015)

પ્રેક્ટીકલ

૧) પશુ આહાર અને પાણીના કાર્યો વિષે જાણી મહત્વનો અભ્યાસ કરવો.

૨) પશુઓ માટે ફીડ અને કેન્સન્ટ્રેસની દૈનિક જરૂરિયાતની ગણતરી કરવી.

સંદર્ભ ગ્રંથ

કૃષિ ગોવિંદા અને ગોદર્શ માસિક

પશુ વ્યવસ્થા -અરુણભાઈ ડી દવે

Shri Govind Guru University

(Established by Government of Gujarat Vide Gujarat Act no 24/2015)

Level U.G	Course Group & Paper no	Uni. Paper code	Course / Paper Title	Credit	Internal Marks		External Marks		Total Marks	Paper Duration
					Theory	Practical	Theory	Practical		
BRS	Major Course	BR23M J3AD2	Animal Reproductive System	04	11/30	07/20	18/50	-	36/100	120 Mins.

Objectives : હેતુઓ	૧) પશુઓના જનનાંગો ,પ્રજનન તંત્ર અને તેની તંદુરસ્તીની જાળવણી વિષે જાણો. ૨) વીર્ય એકત્રીકરણ ,પરિક્ષણ, તનુંકરણ, સંગ્રહ અને ઉપયોગ વિષે અભ્યાસ કરે.
-----------------------	---

Unit	Description	Weightage
Unit-1	૧.૧) પશુ સંવર્ધન તેનું મહત્વ ૧.૨) પશુ સંવર્ધનની રીતો ૧.૩) આંતરિક અને બાહ્ય સંવર્ધન ૧.૪) પશુ પ્રજનન તંત્રનો અભ્યાસ	20%
Unit-2	૨.૧) વિદેશી ઓલાદો સાથે સંકરણ ૨.૨) વિદેશી ઓલાદો સાથે સંકરણના લાભ-લાભ ૨.૩) ભેસની ઓલાદોનો પરિચય ૨.૪) ગાયની ઓલાદો પરિચય	20%
Unit-3	૩.૧) વીર્ય એકત્રીકરણ અને તેની રીતો ૩.૨) વીર્યની ગુણવત્તા અને પરિક્ષણની રીતો ૩.૩) વીર્યનું તનુંકરણ અને સંગ્રહ	20%
Unit-4	૪.૧) ગર્ભધારણ તપાસ ૪.૨) ગર્ભધારણ તપાસનું મહત્વ ૪.૩) ગર્ભધારણ તપાસની રીતો ૪.૪) પશુના ગર્ભધારણ પછીની સંભાળ	20%
	MCQ 10 questions from unit 1 To 4	20%
		100%

Shri Govind Guru University

(Established by Government of Gujarat Vide Gujarat Act no 24/2015)

પ્રેક્ટીકલ-

- ૧) ગર્ભધારણ તપાસ અને ગાભણ ગાયના લક્ષણોનો અભ્યાસ
- ૨) સાંઢ અને પાડાના વીર્ય એકત્રીકરણની પ્રક્રિયાનું અવલોકન અને વિર્ય એકત્રીકરણ કેન્દ્ર પર વીર્યનું ડિલિંગ, સીલીંગ અને થીજવવાની પ્રક્રિયાનું અવલોકન.

સંદર્ભગ્રંથ-

પશુ સંવર્ધન-આર.કે.શુક્લા—યુની ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ-અમદાવાદ

Shri Govind Guru University

(Established by Government of Gujarat Vide Gujarat Act no 24/2015)

Level U.G	Course Group & Paper no	Uni. Paper code	Course / Paper Title	Credit	Internal Marks		External Marks		Total Marks	Paper Duration
					Theory	Practical	Theory	Practical		
BRS	Major Course	BR23MJ 3AD3	Introduction of Dairy Technology	04	11/30	07/20	18/50	-	36/100	120 Mins.

Course Objectives: હેતુઓ	1) KNOW THE BASICS OF DAIRY FARMING. 2) KNOW THE THINGS TO KEEP IN MIND BEFORE STARTING DAIRY FARMING. 3) KNOW AND UNDERSTAND ABOUT ANIMAL SELECTION AND PROFITABLE ANIMAL HUSBANDRY.
--------------------------------	---

Unit	Description	Weightage
Unit-1	1.1 DAIRY INDUSTRY IN INDIA 1.2 Status and Prospects of Dairy Farming 1.2 Importance of Dairy Industry in India. 1.3 Requirement of dairy industry in India. 1.4 Dairy industry benefits.	20%
Unit-2	2.1 STARTING A DAIRY FARM 2.2 POINTS TO KEEP IN MIND WHILE STARTING A DAIRY FARM. 2.3 DAIRY FARM PLANNING. 2.4 REQUIREMENTS IN DAIRY FARMING.	20%
Unit-3	3.1 SELECTING A DAIRY COW/ANIMAL 3.2 NEED OF SELECTING OF DAIRY ANIMAL 3.3 IMPORTANCE OF SELECTION OF DAIRY ANIMAL. 3.4 METHODS OF SELECTION OF DAIRY ANIMAL	20%
Unit-4	4.1 PROFITABLE ANIMAL HUSBANDRY 4.2 WHAT IS PROFITABLE ANIMAL HUSBANDRY. 4.3 COMPARISON BETWEEN TRADITIONAL AND PROFITABLE ANIMAL HUSBANDRY OF MANAGEMENT. 4.4 NEED AND IMPORTANCE FOR PROFITABLE ANIMAL HUSBANDRY 4.5 FARM LAND USES FOR PROFITABLE A.H.	20%
	MCQ 10 questions from unit 1 To 4	20%
		100%

Shri Govind Guru University

(Established by Government of Gujarat Vide Gujarat Act no 24/2015)

Practical:

- 1) TO STUDY THE DAIRY ROUTINE OF A DAIRY FARM AND PREPARE A REPORT.
- 2) TO GET INFORMATION ABOUT THE METHODS OF ANIMAL SELECTION.
- 3) VISIT A DAIRY FARM TO TERN ABOUT THE PRACTICES IMVALVED IN GETTING PROFITABLE THEDS.

Reference Books:

- 1) PASHU VYEVASTHA (GUJARATI)
- ARUNBHAI D DAVE
- 2) PASHU SANVADHAN (GUJARATI)
-R.K.SUKLA
- 3) VYAVAHARU GOPALAN (GUJARATI)
-K.C.SUKLA
- 4) DAIRY VIGYAN PART-1-2
-GUJRAT PATHY PUSTAK MANDAL

Shri Govind Guru University

(Established by Government of Gujarat Vide Gujarat Act no 24/2015)

Level U.G	Course Group & Paper no	Uni. Paper code	Course / Paper Title	Credit	Internal Marks		External Marks		Total Marks	Paper Duration
					Theory	Practical	Theory	Practical		
BRS	Major Course	BR23MJ 3RE1	Motivating the Villages	04	11/30	07/20	18/50	-	36/100	120 Mins.

Course Objectives : हेतुઓ	૧) ગ્રામ વિસ્તરણની પાયાની બાબતો વિદ્યાર્થી સમજે તથા આ બાબતે ગ્રામજનો સુધી કેવી રીતે પહોંચાડવી તે બાબત સમજે ૨) ગ્રામજનોની જરૂરિયાત રસને સમજતા શીખે. ૩) ગ્રામજનો કઈ રીતે નવી બાબતો શીખે છે અને નવા વિચારો આપનાવે છે તેની સમજ વિદ્યાર્થી કેળવે.
------------------------------	--

Unit	Description	Weightage
Unit-1	૧.૧) વિસ્તરણ શિક્ષણનો ખ્યાલ ૧.૨) વિસ્તરણ શિક્ષણ અને સામાન્ય શિક્ષણ વચ્ચેનો તફાવત. ૧.૩) વિસ્તરણ શિક્ષણમાં પ્રક્રિયાના સોપાનો ૧.૪) વિસ્તરણ શિક્ષણનું મહત્વ.	20%
Unit-2	૨.૧) અનુસરણ કાર્યનો ખ્યાલ ૨.૨) વિસ્તરણ કાર્યના અનુસરણ કાર્યમાં ધ્યાનમાં રાખવાની બાબતો ૨.૩) વિસ્તરણ કાર્યમાં અનુસરણનું મહત્વ	20%
Unit-3	૩.૧) ભારતીય ગ્રામીણ સમાજનો ખ્યાલ ૩.૨) ભારતીય ગ્રામીણ સમાજના લક્ષણો ૩.૩) ગ્રામીણ સમાજની મુખ્ય પ્રણાલીઓ ૩.૪) ગ્રામીણ સમુદાયની મુખ્ય સમસ્યાઓ	20%
Unit-4	૪.૧) ગ્રામજનોને અભિપ્રેરિત કરવાની રીતો અને પ્રકારો ૪.૨) અભિપ્રેરણા એટલ શું? તેના પ્રકારો ૪.૩) અભિપ્રેરણાના સિદ્ધાંતો ૪.૪) અભિપ્રેરિત કરવાની રીતો	20%
	MCQ 10 questions from unit 1 To 4	20%
		100%

Shri Govind Guru University

(Established by Government of Gujarat Vide Gujarat Act no 24/2015)

પ્રેક્ટીકલ

- ૧) ગામની મુખ્ય સમસ્યાઓ સર્વેક્ષણ દ્વારા જાણે અને તેનો અહેવાલ બનાવે.
- ૨) ગામમાં સચુંકત કુટુંબમાં રહેતા પરિવારનો અભ્યાસ કરવો.

સંદર્ભ ગ્રંથો

- ૧) વિસ્તરણ શિક્ષણ-બાબુભાઈ અવરાણી
- ૨) કૃષિ વિસ્તરણ શિક્ષણ-ઈશ્વરભાઈ પટેલ
- ૩) લોક સહયોગથી વિકાસભણી-અનીલ શાહ
- ૪) ભારતમાં ગ્રામીણ વિકાસના સામાજિક પાસા -એ.જે.શાહ

Shri Govind Guru University

(Established by Government of Gujarat Vide Gujarat Act no 24/2015)

Level U.G	Course Group & Paper no	Uni. Paper code	Course / Paper Title	Credit	Internal Marks		External Marks		Total Marks	Paper Duration
					Theory	Practical	Theory	Practical		
BRS	Major Course	BR23MJ 3RE2	Structure and usefulness of village	04	11/30	07/20	18/50	-	36/100	120 Mins.

Course Objectives: હેતુઓ	<p>૧) સ્થાનિક નેતા દ્વારા વિસ્તરણ કાર્યક્રમો કઈ રીતે કરવા તેની વિદ્યાર્થીઓ સમાજ કેળવે.</p> <p>૨) સારા વિસ્તરણ કાર્યકર બનવા માટેની લાયકાત વિદ્યાર્થીઓમાં કેળવાય.</p> <p>૩) ગ્રામ સંગઠનોની રચના,ઉપયોગીતા વિદ્યાર્થીઓ સમજે.</p> <p>૪) વિદ્યાર્થીઓ પ્રથમ વખત ગામ પ્રવેશ કરતી વખતે ધ્યાનમાં રાખવાની બાબતો સમજે.</p>
-----------------------------	--

Unit	Description	Weightage
Unit-1	<p>૧.૧) નેતૃત્વ એટલે શું?</p> <p>૧.૨) નેતૃત્વના ના પ્રકારો</p> <p>૧.૩) નેતૃત્વના કાર્યમાં સ્થાનિક નેતાઓ દ્વારા કાર્ય કરવાના ફાયદા.</p> <p>૧.૪) નેતૃત્વના કાર્યમાં સ્થાનિક નેતાના કાર્યો.</p>	20%
Unit-2	<p>૨.૧) વિસ્તરણ શિક્ષણ પ્રવૃત્તિમાં નેતાનો ઉપયોગ.</p> <p>૨.૨) સ્થાનિક નેતાઓની પસંદગી</p> <p>૨.૩) સ્થાનિક નેતાની તાલીમ</p> <p>૨.૪) સ્થાનિક નેતાના ગુણો</p>	20%
Unit-3	<p>૩.૧) વિસ્તરણ કાર્યકરના ગુણો અને લાક્ષણિકતા</p> <p>૩.૨) વિસ્તરણ કાર્યકરનું કર્તવ્ય</p> <p>૩.૩) વિસ્તરણ કાર્યકરની ફરજો</p> <p>૩.૪) વિસ્તરણ કાર્યકરની ગ્રામ પ્રવેશ અને શિબિર</p>	20%
Unit-4	<p>૪.૧) વિસ્તરણ કાર્યમાં ગ્રામ સંગઠનોનું મહત્વ ઉપયોગીતા</p> <p>૪.૨) યુવક મંડળની રચના,ઉદ્દેશો પ્રવૃત્તિઓ અને ગ્રામ વિકાસની પ્રવૃત્તિમાં ઉપયોગીતા</p> <p>૪.૩) ખેડૂત મંડળની રચના, ઉદ્દેશો, પ્રવૃત્તિઓ અને ગ્રામ વિકાસની પ્રવૃત્તિમાં ઉપયોગીતા</p> <p>૪.૪) ગ્રામપંચાયત, શાળા, સહકારી મંડળી, સ્વ-સહાય જૂથની ગ્રામ વિકાસની પ્રવૃત્તિમાં ઉપયોગીતા.</p>	20%
	MCQ 10 questions from unit 1 To 4	20%
		100%

Shri Govind Guru University

(Established by Government of Gujarat Vide Gujarat Act no 24/2015)

પ્રેક્ટીકલ:-

ગ્રામીણ સમુદાયના સંગઠનોની મુલાકાત લેવી

સંદર્ભગ્રંથો:-

- ૧) વિસ્તરણ શિક્ષણ-બાબુભાઈ અવરાણી
- ૨) ભારતમાં ગ્રામવિકાસ-બાબુભાઈ અવરાણી
- ૩) ભારતમાં ગ્રામીણ વિકાસના પાસા-એ.જે.શાહ

Shri Govind Guru University

(Established by Government of Gujarat Vide Gujarat Act no 24/2015)

Level 1 U.G	Course Group & Paper no	Uni. Paper code	Course / Paper Title	Credit	Internal Marks		External Marks		Total Marks	Paper Duration
					Theory	Practical	Theory	Practical		
BRS	Major Course	BR23MJ 3RE3	Rural development	04	11/30	07/20	18/50	-	36/100	120 Mins.

Course Objectives : કેટલાક	THE STUDENTS UNDERSTAND THE IMPORTANCE OF RURAL DEVELOPMENT IN THE INDIAN ECONOMY AND UNDERSTAND THE NEED FOR MANAGEMENT IN RURAL DEVELOPMENT BY GAINING KNOWLEDGE OF THE POLICIES AND PROGRAMS IMPLEMENTED SO FOR THAT THE RURAL DEVELOPMENT PROGRAM CAN BE GIVEN PROPER DIRECTION.
----------------------------------	--

Unit	Description	Weightage
Unit-1	1.1 Meaning of rural development 1.2 Concept of rural development 1.3 Significance of rural development in the structure of Indian economy. 1.4 Nature of village development.	20%
Unit-2	2.1 Measures for rural development 2.2 Banks promoting rural development 2.3 Policies for rural development.	20%
Unit-3	3.1. Situation of Rural Areas in Pre-Independence India 3.2 Rural Development Practices of Pre- Independence India 3.3 Practices of Rural Development in Pre-Independence India.	20%
Unit-4	4.1 Rural Situation in Post-Independence India 4.2 Structure of Rural Development Operations in Post-Independence India 4.3 Outcomes of Rural Development in Post-Independence India 4.4 Strategic Policies of Rural Development in Post-Independence India.	20%
	MCQ 10 questions from unit 1 To 4	20%
		100%

Shri Govind Guru University

(Established by Government of Gujarat Vide Gujarat Act no 24/2015)

Reference Books:

1. SAMUDAYIK VIKAS AND KRUSHI VISTARAN

BABUBHAI AVERANI (COMMUNITY DEVELOPMENT AND AGRICULTURAL EXTENSION)

ANANDA PUBLICATION AHMEDABAD

2. BHARTMA GRAM VIKAS. (VILLAGE DEVELOPMENT IN INDIA)

BABUBHAI AVRANI, BAKULBHAI AVRANI

ANANDA PUBLICATION-AHMEDABAD.

3. USTORAM SHIKSHAN-(EXTENSION EDUCATION)

BAUBHAI AVRANI, BAKULBHAI AVRANI

-ANANDA PUBLICATION-AHMEDABAD.FITABLE THESIS.

Shri Govind Guru University

(Established by Government of Gujarat Vide Gujarat Act no 24/2015)

Level U.G	Course Group & Paper no	Uni. Paper code	Course / Paper Title	Credit	Internal Marks		External Marks		Total Marks	Paper Duration
					Theory	Practical	Theory	Practical		
BRS	Multi Disciplinary Course	BR23M D301	Computer Applications	04	18/50	-	18/50	-	36/100	120 Mins.

Course Objectives : હેતુઓ	૧) કમ્પ્યુટરનો પરિચય મેળવવો ૨) કમ્પ્યુટરનો ઉપયોગ કરતા શીખવું ૩) આધુનિક ટેકનોલોજીનો પરિચય મેળવવો. ૪) સમાજકાર્યમાં કમ્પ્યુટરની ઉપયોગિતા સમજાવી
------------------------------	---

Unit	Description	Weightage
1	કમ્પ્યુટર પરિચય, બ્લોક ડાયાગ્રામ, ઈનપુટ ડિવાઇસ, આઉટપુટ ડિવાઇસ, લાક્ષણિકતાઓ, ક્ષમતાઓ	20 %
2	ઓપરેટિંગ સિસ્ટમ-વિન્ડોસ, લિનક્સ ફાઇલ, ફોલ્ડર, સર્ચ, કંટ્રોલ પેનલ, ઇન્સ્ટોલેશન	20 %
3	એમ એસ ઓફિસનો સામાન્ય પરિચય વર્ડ, એક્સેલ, પાવર પોઇન્ટનો સામાન્ય રોજબરોજનો ઉપયોગ	20 %
4	ઇન્ટરનેટ, નેટવર્કિંગ, ઇ-મેલ, સોશિયલ મીડિયા, આર્ટિફિશિયલ ઇન્ટેલીજન્સ, કમ્પ્યુટરની ઉપયોગિતા, એસપીએસએસનો પરિચય	20 %
	૧ થી ૪ એકમમાંથી આવરીને ૧(MCQ) વૈકલ્પિક પ્રશ્નો પૂછાશે.	20 %
TOTAL		100%

સંદર્ભ ગ્રંથો

૧) કમ્પ્યુટર પરિચય: પાયાની જાણકારી, ડ્રો, બી.સી. રાઠોડ, અક્ષર પબ્લિકેશન, અમદાવાદ

૨) કમ્પ્યુટર પરિચય (સીસીસી), ડૉ. બાબા સાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી, અમદાવાદ

Shri Govind Guru University

(Established by Government of Gujarat Vide Gujarat Act no 24/2015)

Level U.G	Course Group & Paper no	Uni. Paper code	Course / Paper Title	Cred it	Internal Marks		External Marks		Total Marks	Paper Durati on
					Theory	Practical	Theory	Practical		
BRS	Ability Enhancement AEC	BR23 AE301	Hindi	02	9/25	-	09/25	-	18/50	60 Mins.

Course Objectives : हेतुओ	1) हिन्दी भाषानो सामान्य परिचय मेणववो 2) हिन्दीभाषाना व्याकरणो परिचय मेणववो 3) हिन्दी लेखन तथा व्यावहारिक हिन्दीनुं ज्ञान मेणववुं.
---------------------------------	--

Unit	Description	Weightage
Unit 1	1 मन्नू भंडारी का व्यक्तित्व एवं कृतित्व 2 'आपका बंटी' उपन्यास का कथानक ससंदर्भ व्याख्या। 3 उपन्यास के तत्वों के आधार पर 'आपका बंटी' उपन्यास की समीक्षा। 4 'आपका बंटी' नामकरण। 5 'आपका बंटी' उपन्यास के प्रमुख एवं गौण पात्रों का परिचय।	25 %
Unit 2	१ कहानी लेखन २ पत्रलेखन ३ निबंध लेखन ४ अहवाल लेखन	25 %
Unit 3	१ हिंदीव्याकरणकीपरिभाषा, हिंदीव्याकरणकेभेद, वर्णविचारशब्दविचार २ संज्ञा, सर्वनाम, अव्यय, पदपरिचयमुहावरे, समास, छन्दविचार ३ सामान्य शब्दों के अर्थ/प्रयोग, समानार्थी शब्द, विरोधार्थी शब्द	25 %
	१ थी ३ अेकममांथी आवरीने 0५ (MCQ) वैकल्पिक प्रश्नो पूछाशे.	25 %
TOTAL		100 %

संदर्भग्रंथ :-

- भंडारी, मन्नू, (2017). आपका बंटी, नई दिल्ली : राधा कृष्ण प्रकाशन प्रा. लि.।
- HINDI BHASHA : LEKHAN KAUSHAL, NEERAJ PUBLICATIONS (2020)
- Gyaan Vitaan Hindi Vyakaran Mala, Dr. K.R. Mahiya and Dr Vimlesh Sharma (Author)

Shri Govind Guru University

(Established by Government of Gujarat Vide Gujarat Act no 24/2015)

Level U.G	Course Group & Paper no	Uni. Paper code	Course / Paper Title	Cred it	Internal Marks		External Marks		Total Marks	Paper Durati on
					Theory	Practical	Theory	Practical		
BRS	Skill Enhance ment SEC	BR23SE 301	Field Work	02	-	09/25	-	09/25	18/50	

Course Objectives : हेतुઓ	<p>૧) વિદ્યાર્થીઓને ક્ષેત્રની સમસ્યાઓ, સંસ્કૃતિ, સમુદાયો વિષે જાણકારી મેળવી શકે છે.</p> <p>૨) વિદ્યાર્થીઓમાં કુશળતાઓની ક્ષમતા વિકસાવી શકાય.</p> <p>૩) વિદ્યાર્થીઓની અવલોકન વૃત્તિને ઉત્તેજન મળે</p> <p>૪) થીયરી માટે ક્ષેત્રકાર્ય મદદરૂપ થશે.</p> <p>૫) વિદ્યાર્થી પ્રત્યક્ષ મુલાકાત દ્વારા જે તે ક્ષેત્રનો વાસ્તવિક અને જીવંત અનુભવ મેળવે છે.</p> <p>૬) પોતાના વિસ્તારનાં એકમોથી માહિતગાર થાય છે.</p> <p>૭) વિદ્યાર્થીઓમાં કૌશલ્ય અને કાર્યક્ષમતાઓનો વિકાસ થાય</p>
---------------------------------	---

Unit	Description	Weighttag e
	<p>૧) સેમેસ્ટરમાં એક અઠવાડિયાના ૨ (બે) દિવસ ગ્રામીણક્ષેત્રમાં ક્ષેત્રકાર્યમાં જવાનું રહેશે.</p> <p>૨) એક દિવસનું ૫ (પાંચ) કલાક પ્રમાણે ક્ષેત્રકાર્ય કરવાનું રહેશે</p> <p>૩) દરેક વિદ્યાર્થીઓએ કોલેજના અધ્યાપકના માર્ગદર્શન હેઠળ ક્ષેત્રકાર્ય અંગેના દૈનિક તેમજ સત્રાંત અહેવાલ બનાવવાના રહેશે.</p> <p>૪) કોલેજ કક્ષાએ ક્ષેત્રકાર્ય સંબંધિત વર્કશોપ, ટ્રેનીંગનું આયોજન કરવાનું રહેશે.</p> <p>૫) ફિલ્ડવર્કમાં વિવિધ નીંદણો અને નીંદણો માટે વાપરવામાં આવતી દવાઓની યાદી બનાવીએ તેનો અભ્યાસ કરવો.</p> <p>૬) નર્સરીની મુલાકાત લેવી અને તેમાં ઉછેરાતા વિવિધ છોડો અને તેની વેચાણ વ્યવસ્થાનો અભ્યાસ કરવો.</p> <p>૭) સ્થાનિક વિસ્તારમાં કરવામાં આવતી વિવિધ કલમોનો અભ્યાસ કરવો.</p> <p>૮) ખેતીના સાધનોનો અભ્યાસ કરવો</p>	100%

Shri Govind Guru University

(Established by Government of Gujarat Vide Gujarat Act no 24/2015)

Level U.G	Course Group & Paper no	Uni. Paper code	Course / Paper Title	Cred it	Internal Marks		External Marks		Total Marks	Paper Durati on
					Theory	Practical	Theory	Practical		
BRS	Value Added VAC-IKS	BR23VA 301	Value & Ethics	02	09/25	-	09/25	-	18/50	60 Mins.

Course Objectives : હેતુઓ	૧ નૈતિકતા અને મૂલ્યોનો પરિચય મેળવવો ૨ વિચાર શક્તિનો વિકાસ કરવો ૩ વિવિધ મૂલ્યોનું વિવેચન કરવું ૪ વિવિધ મૂલ્યોનું જીવનમાં સિંચન કરવું
---------------------------------	--

Unit	Description	Weightage
Unit 1	૧ નૈતિકતા અને જીવન મૂલ્યોનો પરિચય ૨ અંગત તથા જાહેર નૈતિકતા ૩ રાષ્ટ્ર અને નૈતિકતા ૪ ધર્મ અને નૈતિકતા	25 %
Unit 2	૧ યુધ્ધ ૨ ભ્રષ્ટાચાર ૩ ક્રોમવાદ/જાતિવાદ/પ્રાંતવાદ/ભાષાવાદ	25 %
Unit 3	૧ નૈતિકતાના ભારતીય મૂલ્યો ૨ નૈતિકતાના પાશ્ચાત્ય મૂલ્યો	25 %
	૧ થી ૩ એકમમાંથી આવરીને ૦૫ (MCQ) વૈકલ્પિક પ્રશ્નો પૂછાશે.	25 %
TOTAL		100%

સંદર્ભ ગ્રંથો

- Ethics, Values and Social Work Practice- Linda Bell (Author), Trish Hafford-Letchfield (Author) Open University Press (2015)
- Human Values and Ethics in Education, Vijaya Lakshmi Mohanty (Author), PARAMOUNT PUBLISHING HOUSE (2015)

Shri Govind Guru University

(Established by Government of Gujarat Vide Gujarat Act no 24/2015)

Bachelor of Rural Studies 4 Years

Course

under NEP-2020.

Effective from June-2023

Shri Govind Guru University

(Established by Government of Gujarat Vide Gujarat Act no 24/2015)

Syllabus for Semester -4

Shri Govind Guru University

(Established by Government of Gujarat Vide Gujarat Act no 24/2015)

BRS Semester – 4

Credit Structure

Shri Govind Guru University

(Established by Government of Gujarat Vide Gujarat Act no 24/2015)

Course Type	Course Code/ Group Code	Name of Course	Group	Selection of Subjects	Total Credit	Internal Marks		External Marks		Total Marks		Total	Paper Duration
						Theory	Practical	Theory	Practical	Theory	Practical		
Major Courses DSC (Any One Group)	BR23MJ4 AG1	Farming System	Agronomy	Select any one major group out of following 4	4	11/30	07/20	18/50	-	29/80	07/20	36/100	120 Mins.
	BR23MJ4 AG2	Agricultural Implements			4	11/30	07/20	18/50	-	29/80	07/20	36/100	120 Mins.
	BR23MJ4 AG3	Principles of seed Technology			4	11/30	07/20	18/50	-	29/80	07/20	36/100	120 Mins.
	BR23MJ4 HT1	Pomology 1	Horticulture		4	11/30	07/20	18/50	-	29/80	07/20	36/100	120 Mins.
	BR23MJ4 HT2	Protection of fruit			4	11/30	07/20	18/50	-	29/80	07/20	36/100	120 Mins.
	BR23MJ4 HT3	Farm Management			4	11/30	07/20	18/50	-	29/80	07/20	36/100	120 Mins.
	BR23MJ4 AD1	Animal Reproduction and genetics	Animal Husbandry & Dairy Sciences		4	11/30	07/20	18/50	-	29/80	07/20	36/100	120 Mins.
	BR23MJ4 AD2	Introductory Animal Husbandry			4	11/30	07/20	18/50	-	29/80	07/20	36/100	120 Mins.
	BR23MJ4 AD3	Dairy Industry			4	11/30	07/20	18/50	-	29/80	07/20	36/100	120 Mins.
	BR23MJ4 RE1	Village Development Extension	Rural Extension		4	11/30	07/20	18/50	-	29/80	07/20	36/100	120 Mins.
	BR23MJ4 RE2	Social Extension Education			4	11/30	07/20	18/50	-	29/80	07/20	36/100	120 Mins.

Shri Govind Guru University

(Established by Government of Gujarat Vide Gujarat Act no 24/2015)

	BR23MJ4 RE3	Agricultural Extension			4	11/30	07/20	18/50	-	29/80	07/20	36/100	120 Mins.
Minor Courses DSE (Any One not related with Major Course)	BR23MN4 AG1	Agricultural Implements	Agronomy	Select Any One not related with Major Course	4	11/30	07/20	18/50	-	29/80	07/20	36/100	120 Mins.
	BR23MN4 HT1	Protection of fruit	Horticulture		4	11/30	07/20	18/50	-	29/80	07/20	36/100	120 Mins.
	BR23MN4 AD1	Introductory Animal Husbandry	Animal Husbandry & Dairy Sciences		4	11/30	07/20	18/50	-	29/80	07/20	36/100	120 Mins.
	BR23MN4 RE1	Social Extension Education	Rural Extension		4	11/30	07/20	18/50	-	29/80	07/20	36/100	120 Mins.
Ability Enhancement - AEC	BRS23AE 401	Translation, Reporting, Creative Writing		compulsory	2	09/25	-	09/25	-	18/50	-	18/50	60 Mins.
Skill Enhancement/In ternship - SEC	BRS23SE4 01	Field Work		compulsory	2	-	09/25	-	9/25	-	18/50	18/50	
Value Added - VAC	BRS23VA 401	Fitness & Sports		compulsory	2	09/25	-	09/25	-	18/50	-	18/50	60 Mins.

Rules for selection of subjects & general notes.

1. Select any one major group out of following 4.
  - a. Agronomy
  - b. Horticulture
  - c. Animal Husbandry & Dairy Sciences
  - d. Rural Extension

2. Select any one minor group out of following 4, subject to that minor is not selected as major above.
  - a. Agronomy
  - b. Horticulture
  - c. Animal Husbandry & Dairy Sciences
  - d. Rural Extension

3. SEC, AEC and VAC are compulsory.

4. No separate syllabus for practical are suggested, practical in accordance with theory syllabus should be conducted by the college.

Shri Govind Guru University

(Established by Government of Gujarat Vide Gujarat Act no 24/2015)

Evolution Pattern for **Major Core** and **Minor Core** Subjects will be as follows.

Sr.	Details of Evolution	Weightage	Marks
1	Internal (Theory & Continuous Evolution)	60%	30
2	Internal (Practical)	40%	20
	Total Internal	100%	50
3	External Semester End (Theory)	100%	50
	Total	100%	100

Question paper pattern of External Semester End (Theory) for **Major Core**, and **Minor Core** Subjects will be as follows. Duration of Semester end exam will be 2:00 hours.

Sr.	Details of Evolution	Marks
1	A descriptive question from unit 1 or A descriptive question from unit 1	10
2	A descriptive question from unit 2 or A descriptive question from unit 2	10
3	A descriptive question from unit 3 or A descriptive question from unit 3	10
4	A descriptive question from unit 4 or A descriptive question from unit 4	10
5	MCQ 10 questions from unit 1 To 4	10
	Total	50

Teaching-Learning Methodology for **Major Core**, and **Minor Core subjects** is suggested below. The faculty/institution may improvise the methodology.

1	Lecture method, audio/video presentation, PPT, Black board work.
2	Assignments, Presentations, Group Discussions
3	Practical Work in Labs/Fields/Agency as per the syllabus. No separate practical syllabus is suggested.
4	Students are expected to maintain record book, journal, and lab work books.

Shri Govind Guru University

(Established by Government of Gujarat Vide Gujarat Act no 24/2015)

For **AEC** and **VAC** subjects following will be the teaching learning methodology, evolution pattern and the question paper pattern in university term end theory exam.

Teaching-Learning Methodology:

1	Lecture method, audio/video presentation, PPT, Black board work.
2	Assignments, Course-work, Viva-Presentation

Evaluation Pattern

Sr.	Details of Evolution	Weightage	Marks
1	Internal (Theory & Continuous Evolution)	50%	25
2	External Semester End (Theory)	50%	25
	Total	100%	50

Question paper pattern of External Semester End (Theory) for **AEC** and **VAC** subjects will be as follows. Duration of Semester end exam will be 1:00 hours.

Sr.	Details of Evolution	Marks
1	A descriptive question from unit 1 or A descriptive question from unit 1	10
2	A descriptive question from unit 2 or A descriptive question from unit 3	10
3	MCQ 05 questions from unit 1 To 3	05
	Total	25

Shri Govind Guru University

(Established by Government of Gujarat Vide Gujarat Act no 24/2015)

For **SEC** subjects following will be the teaching learning methodology, evolution pattern, Examination semester And Viva – Voce, Presentation

Teaching-Learning Methodology:

1	Lecture method, audio/video presentation, PPT, Black board work.
2	Field Visits, Record Keeping/Journal/Diary, Reporting, Presentation, Group Discussion, Viva-voce

Evaluation Pattern

Sr.	Details of Evolution	Weightage	Marks
1	Internal (Field Visits, Journal/Diary)	50%	25
2	External Semester End (Practical) Presentation, Viva Voce	50%	25
	Total	100%	50

External Semester End (Field Work) for **SEC** Subjects will be as follows. External exam Viva-Presentation Conduct by college

Shri Govind Guru University

(Established by Government of Gujarat Vide Gujarat Act no 24/2015)

Level U.G	Course Group & Paper no	Uni. Paper code	Course / Paper Title	Credit	Internal Marks		External Marks		Total Marks	Paper Duration
					Theory	Practical	Theory	Practical		
BRS	Major Course	BR23MJ 4AG1	Farming system	04	11/30	07/20	18/50	-	36/100	120 Mins.

Course Objectives : હેતુઓ	૧.ક્ષેત્રવ્યવસ્થાના પાયાના સિદ્ધાંતોથી માહિતગાર થાય. ૨.ખેતી પ્રકારની પદ્ધતિ ઓથી જાણકારી થાય. ૩.કૃષિક્ષેત્રની નવી નવી પદ્ધતિઓ સાધનનો ઉચિત ઉપયોગ કરી પાક ઉત્પાદકતામાં વધારો કરવાની ક્ષમતા મેળવે.
------------------------------	--

Unit	Description	Weightage
Unit-1	૧. ખેતીના પ્રકાર તેનું વર્ગીકરણ ૨. ખેતીના પ્રકારનું વર્ગીકરણ કરવાની પદ્ધતિઓ ૩. જમીનની વપરાશ પ્રમાણે ખેતીના પ્રકાર. ૪. ખેતી પદ્ધતિઓ	20%
Unit-2	૧ સામુહિક ખેતી પદ્ધતિ ૨ કૌટુંબિક ખેતી પદ્ધતિ ૩ મુડીવાદી ખેતી પદ્ધતિ ૪ સહકારી ખેતી પદ્ધતિ	20%
Unit-3	૧ પાક પદ્ધતિ (એકલ,બહુવિધ,રતુનપાક) ૨ ખેતીના પ્રકાર નક્કી કરતાં ઘટકો. ૩ પાકની ફેરબદલીથી થતા ફાયદા ૪ આધુનિક ખેતી પદ્ધતિના ફાયદા	20%
Unit-4	૧ ભારતમાં ખેતી વ્યવસાયનું મહત્વ ૨ ખેતી વ્યવસાય વિકસાવવાના માર્ગો ૩ ખેતી વ્યવસાય બીજા ઉદ્યોગો કરતાં કઈ રીતે જુદા પડે છે. ૪ ભારતીય અર્થ વ્યવસ્થામાં ખેતીનું યોગદાન	20%
	MCQ 10 questions from unit 1 To 4	20%
		100%

Shri Govind Guru University

(Established by Government of Gujarat Vide Gujarat Act no 24/2015)

પ્રેક્ટીકલ:

1. ક્ષેત્ર પ્રયોગ સંદર્ભે પ્લોટ પડાવવા.
2. જુદી જુદી ખેતી પદ્ધતિઓથી થતી ખેતીની રૂબરૂ મુલાકાત.

સંદર્ભ ગ્રંથો :-

૧. જમીન વિજ્ઞાન અને વ્યવસ્થા -શ્રી બાબુભાઈ અવારાણી

અનડા પ્રકાશન -અમદાવાદ

૨. જમીન વ્યવસ્થા અને પાક ઉત્પાદન -ડો.એ.એસ.પટેલ

યુનિ ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ -અમદાવાદ

Shri Govind Guru University

(Established by Government of Gujarat Vide Gujarat Act no 24/2015)

Level U.G	Course Group & Paper no	Uni. Paper code	Course / Paper Title	Credit	Internal Marks		External Marks		Total Marks	Paper Duration
					Theory	Practical	Theory	Practical		
BRS	Major Course	BR23MJ4AG2	Agricultural Implements	04	11/30	07/20	18/50	-	36/100	120 Mins.
	Minor Courses	BR23MN4AG1	Agricultural Implements	04	11/30	07/20	18/50	-	36/100	120 Mins.

Course Objectives : હેતુઓ	૧ વિદ્યાર્થીને ખેડૂતો માટે કેવા પ્રકારની સહાય યોજનાઓ આપવામાં આવે છે. તેનાં વિશે જાણે ૨. ખેતીમાં વપરાતા જુદા-જુદા હિસાબી પત્રો વિશેની જાણકારી મેળવે. ૩. ખેતીમાં વપરાતા વિવિધ ઓજારો વિશે તેઓ માહિતગાર થાય.
------------------------------	--

Unit	Description	Weightage
Unit-1	૧.૧ ખેડૂતના પ્રકાર ૧.૨ દેશના નાના અને સીમાન્ત ખેડૂતોની સ્થિતિ ૧.૩ સીમાન્ત અને નાના ખેડૂતો વચ્ચે તફાવત ૧.૪ નાના અને સીમાન્ત ખેડૂતો માટે સહાય યોજનાઓ.	20%
Unit-2	૨.૧ ખેતી પત્રકો અને હિસાબનો ખ્યાલ ૨.૨ ખેતીવાડી હિસાબના પ્રકાર, ખેતીના પત્રકો. ૨.૩ ખેતી હિસાબની પદ્ધતિ ૨.૪ ખેતી માટે જમીનની પંસદગી	20%
Unit-3	૩.૧ ખેતીના પરંપરાગત ઓજારો ૩.૨ પ્રાથમિક ખેડના ઓજારો ૩.૩ ઢેફા ભાગવાના ઓજારો ૩.૪ જમીન સપાટ કરવાના ઓજારો.	20%
Unit-4	૪.૧ આંતર ખેડના ઓજારો ૪.૨ કાપણી બાદ મસળવાના ઓજારો. ૪.૩ હાથ ઓજારો ૪.૪ આધુનિક ખેતીના ઓજારોથી થતાં ફાયદાઓ	20%
	MCQ 10 questions from unit 1 To 4	20%
		100%

Shri Govind Guru University

(Established by Government of Gujarat Vide Gujarat Act no 24/2015)

પ્રેક્ટીકલ-

૧. નાના,સીમાંત ખેડૂતોની મુલાકાત
૨. ખેતી હીસાબનાં પત્રકો બનાવવા
- ૩.પરંપરાગત ઓજારો વાપરતા ખેડૂતોની મુલાકાત

સંદર્ભ ગ્રંથો -

કૃષિ ઇજનેરી – બાબુભાઈ અવરાણી

કૃષિ ઇજનેરી ૧,૨ -અંબાલાલ પટેલ

Shri Govind Guru University

(Established by Government of Gujarat Vide Gujarat Act no 24/2015)

Level U.G	Course Group & Paper no	Uni. Paper code	Course / Paper Title	Credit	Internal Marks		External Marks		Total Marks	Paper Duration
					Theory	Practical	Theory	Practical		
BRS	Major Course	BR23 MJ4A G3	Principles of seed technology	04	11/30	07/20	18/50	-	36/100	120 Mins.

Course Objectives: હેતુઓ	<ol style="list-style-type: none"> 1. To Know the Basic principal of seed technology 2. To know the different stages of seed. 3. To know the production technique of hydride seed.
-----------------------------	---

Unit	Description	Weightage
Unit-1	<ol style="list-style-type: none"> 1. Seed certification. <ol style="list-style-type: none"> 1.1 objectives of seed certification 1.2 fundamental concepts of seed certification 1.3 general seed certification standards. 1.4 specified crop standards <ul style="list-style-type: none"> - Field standard - Seed standard 	20%
Unit-2	<ol style="list-style-type: none"> 2.1 Seed Legislation. 2.2 Types of seed Legislation 2.3 Seed Legislation in India 2.4 Statutory bodies and agencies established in India under the seed 	20%
Unit-3	<ol style="list-style-type: none"> 3. field inspection <ol style="list-style-type: none"> 3.1 Objective of field inspection 3.2 General principles of field inspection 3.3 Field inspection report for different crops 	20%
Unit-4	<ol style="list-style-type: none"> 4.1 Hybrid seed production programme in oil seed crops like cotton & castor 4.2 Hybrid seed production programme in cereal crops like Bajara and sorghum. 4.3 Seed processing, storage and marketing. 	20%
	MCQ 10 questions from unit 1 To 4	20%
		100%

Shri Govind Guru University

(Established by Government of Gujarat Vide Gujarat Act no 24/2015)

Practical

1. Preparation of field inspection report during seed farm visit
2. Seed processing
3. Hybrid seed production procedure in bajra
4. Hybrid seed production procedure in castor
5. Study of important seed act

Reference Books:

1. Seed technology -Ratanlal Agrawal
2. Fundamental of Agronomy - Gopalchandra Dave
3. Modern technique of raising plant -Chhidda Singh
4. Krushi pragati - Ishvarbhai patel, Chaturbhai patel.

Shri Govind Guru University

(Established by Government of Gujarat Vide Gujarat Act no 24/2015)

Level U.G	Course Group & Paper no	Uni. Paper code	Course / Paper Title	Credit	Internal Marks		External Marks		Total Marks	Paper Duration
					Theory	Practical	Theory	Practical		
BRS	Major Course	BR23MJ 4HT1	Pomology 1	04	11/30	07/20	18/50	-	36/100	120 Mins.

Course Objectives: હેતુઓ	વિષયનાં અભ્યાસ દ્વારા વિદ્યાર્થીઓને બાગાયતના પાયાના સિદ્ધાંતોની જાણકારી અને સમજ મેળવે.
--------------------------	--

Unit	Description	Weightage
Unit-1	૧.૧ બાગાયતનો ખ્યાલ અને બાગાયતનું મહત્વ તથા બાગાયત પાકના ફાયદા ૧.૨ બાગાયતની ભૂમિકા ૧.૩ ખોરાકમાં ફળોનું મહત્વ ૧.૪ બાગાયતી પાક માટેની યોજનાઓ	20%
Unit-2	૨.૧ આબોહવાની ફળ પાકો ઉપર અસર (ઉષ્ણતામાન, ભેજ, વરસાદ, પવન, હિમ, કરા) ૨.૨ ઉષ્ણ અને સમશીતોષ્ણ પ્રદેશ ના ફળો અને તેના ઉપર આબોહવાની અસરો ૨.૩ ખેડ અને રોપણી : આંતર ખેડ પદ્ધતિ, આંતર પાક પદ્ધતિ, લીલો પડવાશ પદ્ધતિ	20%
Unit-3	૩ બાગાયતી પાકોનો પરિચય ૩.૧ કેરી અને બનાવટો ૩.૨ કેળાં અને બનાવટો ૩.૩ જામફળ અને બનાવટો ૩.૪ આમળા અને બનાવટો	20%
Unit-4	૪ બાગાયતી પાકોનો પરિચય ૪.૧ બોર અને બનાવટો ૪.૨ દાડમ અને બનાવટો ૪.૩ સીતાફળ અને બનાવટો ૪.૪ પપૈયાં અને બનાવટો	20%
	MCQ 10 questions from unit 1 To 4	20%
		100%

Shri Govind Guru University

(Established by Government of Gujarat Vide Gujarat Act no 24/2015)

પ્રેક્ટીકલ-

- જુદા જુદા ફળપાકોનું ખેતી પદ્ધતિનો અભ્યાસ કરવો.
- બાગાયતી પાક માટે યોગ્ય સ્થળની પસંદગી કરતાં શીખવું.
- બાગાયતી પાકની યોગ્ય ખેડ અને રોપણી નો અભ્યાસ કરવો.
- બાગાયતી પાકોના વવેતરની મુલાકાત લેવી તથા પદ્ધતિઓનો પ્રયોગ કરવો.

સંદર્ભ ગ્રંથો :-

૧. ફળઝાડ વિજ્ઞાન- બાબુભાઈ અવરાણી
૨. ખેડૂત માર્ગદર્શિકા ભાગ-૨, નવસારી કૃષિ યુનિવર્સિટી
૩. ફળ અને ફૂલ, સરદાર સ્મૃતિ કેન્દ્ર, જુનાગઢ
૪. ફળ વિશેષાંક, કૃષિ ગો વિદ્યા, આણંદ

Shri Govind Guru University

(Established by Government of Gujarat Vide Gujarat Act no 24/2015)

Level U.G	Course Group & Paper no	Uni. Paper code	Course / Paper Title	Credit	Internal Marks		External Marks		Total Marks	Paper Duration
					Theory	Practical	Theory	Practical		
BRS	Major Course	BR23MJ 4HT2	Protection of fruit	04	11/30	07/20	18/50	-	36/100	120 Mins.
	Minor Course	BR23M N4HT1	Protection of fruit	04	11/30	07/20	18/50	-	36/100	120 Mins.

Course Objectives : હેતુઓ	૧.વિદ્યાર્થીઓ વિવિધ ફળપાકોની જાણકારી મેળવે અને પ્રગતીશીલ ખેતીમા તેનું મહત્વ સમજે.
------------------------------	---

Unit	Description	Weightage
Unit-1	૧.૧ ફળ ઝાડ સંરક્ષણનો ખ્યાલ ૧.૨ ફળ ઝાડનું પોષણ અને પાણી ૧.૩ પુષ્પની પ્રક્રિયા ૧.૪ ફળ ઝાડના રોપનો ઉછેર	20%
Unit-2	૨.૧ ફળઝાડ છાંટણીની વ્યાખ્યા અને તેનો ઇતિહાસ ૨.૨ છાંટણીના હેતુઓ અને લાભ ૨.૩ છાંટણીનો સમય ૨.૪ છાંટણી માટેની સાવચેતી	20%
Unit-3	૩.૧ ફળ બેસણીને અસર કરતા પરિબળો ૩.૨ બીજ વિકાસ તરફ લઇ જતી ક્રિયાઓ ૩.૩ પરીઆવરણીક કારક ૩.૪ બીજ સંગ્રહ પદ્ધતિઓ	20%
Unit-4	૪.૧ ફળ ક્યારે ઉતારવા ૪.૨ ફળને તોડવામાં રાખવાની કાળજી, જાળવણી અને વકલ પાડવા ૪.૩ પેકિંગ અને સ્થળાંતર ૪.૪ ફળ સંગ્રહ પદ્ધતિઓ	20%
	MCQ 10 questions from unit 1 To 4	20%
		100%

Shri Govind Guru University

(Established by Government of Gujarat Vide Gujarat Act no 24/2015)

પ્રેક્ટિકલ-

૧ ફળપાકોને વીણી પછીની ફાળોની માવજત વિશે તથા ફાળોની વિવિધ બનાવટોની જાણકારી .

૨. નજીકના પ્રગતિશીલ ખેડૂતની ફળવાડીની મુલાકાત લઈ જાણકારી મેળવવી

સંદર્ભગ્રંથ –

૧- ફળઝાડ વિજ્ઞાન – શ્રીબાબુભાઈ અવરાણી –યુની.ગ્રંથ નિર્માણબોર્ડ

૨- ફળ વિશેષાંક-કૃષિ ગો-વિદ્યા-આંણદ કૃષિ યુનિ -આંનદ.(કૃષિ ગો.વિદ્યા)

Shri Govind Guru University

(Established by Government of Gujarat Vide Gujarat Act no 24/2015)

Level U.G	Course Group & Paper no	Uni. Paper code	Course / Paper Title	Credit	Internal Marks		External Marks		Total Marks	Paper Duration
					Theory	Practical	Theory	Practical		
BRS	Major Course	BR23MJ 4HT3	Farm Management	04	11/30	07/20	18/50	-	36/100	120 Mins.

Course Objectives: હેતુઓ	1.Student aware with fundamental principles of farm management 2.Student gets knowledge of farm management so useful in progressive farming. 3.To study different form farm record 4. To study cropping planning
-----------------------------	---

Unit	Description	Weightage
Unit-1	1.1. Related tools of Management - Meaning. Importance, objective, method, and their Application and limitations - Farm Planning. - Farm budgeting - Farm business Analysis	20%
Unit-2	2. 1 Farm Records and calculation of cost of cultivation - Cost of cultivation - Advantage of farm records - classification of farm records - Farm history records - Farm labour records	20%
Unit-3	3. Types of vegetable farm - Kitchen garden - Market garden - Truck garden - Garden for processing - vegetable forcing	20%
Unit-4	4.Crop Planning. - point to be kept in mind during crop planning - crop planning for irrigated & non irrigated land	20%
	MCQ 10 questions from unit 1 To 4	20%
		100%

Shri Govind Guru University

(Established by Government of Gujarat Vide Gujarat Act no 24/2015)

Practical

1. to study of irrigated crop planning
2. to study of non-irrigated crop planning
3. lay out plan of kitchen garden

Reference:

- Vegetable section-sardar smriti-anand Agricultural Univ.joy
- Farmers Guide-Navsari Agriculture univ

Shri Govind Guru University

(Established by Government of Gujarat Vide Gujarat Act no 24/2015)

Level U.G	Course Group & Paper no	Uni. Paper code	Course / Paper Title	Credit	Internal Marks		External Marks		Total Marks	Paper Duration
					Theory	Practical	Theory	Practical		
BRS	Major Course	BR23MJ 4AD1	Animal Reproduction and genetics	04	11/30	07/20	18/50	-	36/100	120 Mins.

Course Objectives : હેતુઓ	1. પશુની પ્રજોત્પત્તિની પ્રક્રિયાનું મહત્વ સમજે. 2. પશુનાં જનનાંગો /પ્રજનનતંત્ર અને તેની તંદુરસ્તીની જાળવણી વિશે જાણે. 3. માદાના ગર્ભીમાં આવવાનાં ચિન્હો તથા ગર્ભ ધારણ તપાસ વિશે જાણે. 4. ભારતનાં પશુઓની વંધ્યત્વની સમસ્યા વિશે જાણે અને તેના ઉપાયો કરતાં શીખે. 5. ઉચ્ચ ગુણવત્તા ધરાવતા સારી ઓલાદનાં પશુઓ/નર દ્વારા સંકરણ કરી પશુ ઓલાદ સુધારણાનું મહત્વ સમજે.
------------------------------	---

Unit	Description	Weightage
Unit-1	1.1 પશુ પ્રજનનમાં પ્રજોત્પત્તિનું મહત્વ 1.2 જીવનકાળ દરમ્યાનના પ્રજોત્પત્તિના તબક્કા. 1.3 ઋતુચક્ર અને અંતઃસ્રાવો અંગેની જાણકારી. 1.4 જનીનશાસ્ત્ર અને પ્રજોત્પત્તિના સંદર્ભમાં મેન્ડલના વંશ-વારસાના નિયમો.	20%
Unit-2	2.1 નરનું પ્રજનનતંત્ર : તેના અંગો. 2.2 નરનું પ્રજનનતંત્રમાં ચાલતાં કાર્યો. 2.3 માદાનું પ્રજનનતંત્ર :- તેનાં અંગો 2.4 માદાનું પ્રજનનતંત્રમાં ચાલતાં કાર્યો.	20%
Unit-3	3.1 ભારતના પશુઓની વંધ્યત્વની સમસ્યા 3.2 વંધ્યત્વનાં કારણો 3.3 વંધ્યત્વનું નિવારણ રીતો 3.4 વંધ્યત્વનું નિવારણના ઉપાયો.	20%
Unit-4	4.1 ગર્ભધારણ તપાસ: તેનું મહત્વ અને રીતો. 4.2 ગર્ભધારણ તપાસનું મહત્વ 4.3 ગર્ભધારણ તપાસની રીતો. 4.4 પશુ ગર્ભધારણ બાદ સંભાળ	20%
	MCQ 10 questions from unit 1 To 4	20%
		100%

Shri Govind Guru University

(Established by Government of Gujarat Vide Gujarat Act no 24/2015)

પ્રેક્ટીકલ:-

નોંધ:- દરેક પ્રત્યક્ષકાર્યનું મહત્વ એક સમાન છે.

(૧) આઈ.સી.ડી.પી./ધનિષ્ટ પશુ સુધારણા કેન્દ્રની મુલાકાત લેવી.

(૨) ઋતુમાં આવેલ ગાય-ભેંસનાં લક્ષણોનો પ્રત્યક્ષ અભ્યાસ કરવો.

(૩) ગાભણ ગાય-ભેંસનાં બાહ્ય લક્ષણોનો પ્રત્યક્ષ અભ્યાસ કરવો.

(૪) ગાય-ભેંસના ગર્ભ ધારણકાળ દરમ્યાન ગર્ભાશયની તપાસ કરવી અને ગર્ભાધાન દરમ્યાન ગભાશયમાં થતા આંતરિક ફેરફારો જાણવા

(૫) સંવર્ધન માટે વપરાત સાંઢનાં લક્ષણોનો અભ્યાસ કરવો. તેની ઓલાદ પ્રમાણે શુદ્ધ ઓલાદના સાંઢનાં લક્ષણો પ્રત્યક્ષ જોઈને સમજવાં.

સંદર્ભ ગ્રંથો:-

(૧) પશુ માદા રોગ અને પ્રસુતિ વિજ્ઞાન ભાગ-૧,૨,૩-શ્રીનિવાસ કોડાગલી અને બી.કે.ભાવસાર, યુનિ. ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ- અમદાવાદ.

(૨) પશુ સંવર્ધન – આર.કે.શુક્લ. યુનિ. ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ-અમદાવાદ.

(૩) પશુ વ્યવસ્થા-અરૂણભાઈ ડી.દવે. અને લક્ષ્મણભાઈ પટેલ. યુનિ. ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ-અમદાવાદ.

Shri Govind Guru University

(Established by Government of Gujarat Vide Gujarat Act no 24/2015)

Level U.G	Course Group & Paper no	Uni. Paper code	Course / Paper Title	Credit	Internal Marks		External Marks		Total Marks	Paper Duration
					Theory	Practical	Theory	Practical		
BRS	Major Course	BR23MJ4AD2	Introductory Animal Husbandry	04	11/30	07/20	18/50	-	36/100	120 Mins.
	Minor Courses	BR23MN4AD1	Introductory Animal Husbandry	04	11/30	07/20	18/50	-	36/100	120 Mins.

Course Objectives : હેતુઓ	(1) To understand importance of domestic animals in human life. (2) To know the contribution of animal husbandry in Indian economy. (3) To identify and know different foreign and indigenous breeds of cattle and buffalo With their characteristics. (4) To understand the importance of cross breeding and cross bred animals (5) To understand the importance of pasture and its maintenance in rural economy. (6) To know digestion of ruminants and the scientific way of fodder production for cattle.
-------------------------------------	---

Unit	Description	Weightage
Unit-1	1. Animal Breeds and Breed Characteristics: - Classification of Cattle breeds of India and their Characteristics - Classification of foreign breeds of cows and their Characteristics. - Types of Buffalo breeds and characteristics of important buffalo breeds	20%
Unit-2	2. Contributions of Animals and Animal Rearing: - Contribution of animals in human development and development of rural and National economy, Importance of Animal husbandry - Methods of animal rearing: Free ranching, Semi ranching and closed barn method, their merits and demerits	20%
Unit-3	3. Origin and Domestication - Origin and Domestication of Animals. - Zoological Classification of Common domestic animals.	20%
Unit-4	4. Cross breeding and Ruminant digestion: - Cross-breeding and a cross-breed cow, its advantages and Disadvantages - Digestive tract of ruminants and their functions	20%
	MCQ 10 questions from unit 1 To 4	20%
		100%

Shri Govind Guru University

(Established by Government of Gujarat Vide Gujarat Act no 24/2015)

Practical:

- Note: Each practical carries equal credit and weight.

- (1) Study of different units of a dairy farm.
- (2) Character study of important cow breeds of Gujarat: Gir, Kankrej
- (3) Character study of important foreign breeds of cow: Jersey and HF cows
- (4) Character study of important buffalo breeds of Gujarat: Jafarabadi, Surati, and Bunny.
- (5) Identification of important animal feeds and fodders

Reference Books:

- (1) "Pashu Vyavastha" (Gujarati) - A.D. Dave & Lakshman Patel
- (2) "ViyavaharuGopalan" (Gujarati) - KrushnalalShukal
- (3) "PashuSanvardhan" (Gujarati) - R.K. Shukal
- (4) "Pashupalan" (Gujarati)- G. P. Sabapara, V.B. Kharadi, et al.

Shri Govind Guru University

(Established by Government of Gujarat Vide Gujarat Act no 24/2015)

Level U.G	Course Group & Paper no	Uni. Paper code	Course / Paper Title	Credit	Internal Marks		External Marks		Total Marks	Paper Duration
					Theory	Practical	Theory	Practical		
BRS	Major Course	BR23M J4AD3	Dairy Industry	04	11/30	07/20	18/50	-	36/100	120 Mins.

Course Objectives : હેતુઓ	(૧) ડેરી ફાર્મિંગની પાયાની બાબતો જાણે. (૨) ડેરી ફાર્મની શરૂઆત કરતાં પહેલા ધ્યાનમાં રાખવાની જરૂરિયાતો વિશે જાણે. (૩) પશુ પસંદગીની રીતો અને પશુ પસંદ કરતી વખતે ધ્યાનમાં રાખવાની બાબતો વિશે જાણે. (૪) ઘાસચારા ખેતીના પ્રકારો, દૂધ ઉત્પાદન અને નફાની ગણતરીના પ્રકારો તથા હેતુઓ સમજે. (૫) ડેરી ફાર્મ/ગૌશાળાની દિનચર્યાનો પ્રત્યક્ષ અભ્યાસ કરે.
------------------------------	---

Unit	Description	Weightage
Unit-1	1.1 ભારતમાં ડેરી ઉદ્યોગનું મહત્વ. 1.2 ભારતમાં ડેરી ઉદ્યોગની વર્તમાન સ્થિતિ. 1.3 ભારતમાં ડેરી ઉદ્યોગની શક્યતાઓ 1.4 ભારતમાં ડેરી ઉદ્યોગના ફાયદાઓ.	20%
Unit-2	2.1 ડેરીઉદ્યોગના પ્રકારો:- મિશ્ર ખેતી સાથે પશુપાલન, ખાસ ખેતીના પ્રકાર 2.2 પ્રાઈવેટડેરી ફાર્મ, પશુમેળા, સામુહિક ફાર્મ. 2.3 દૂધાળ પશુની પસંદગી વખતે ધ્યાનમાં રાખવાના મુદ્દા. 2.4 ઉનાળો, શિયાળો અને ચોમાસામાં ડેરીનાં પશુઓની કાળજી અને વ્યવસ્થાપન.	20%
Unit-3	3.1 ડેરી ફાર્મની શરૂઆત કરતી વખતે ધ્યાનમાં રાખવાના મુદ્દા. 3.2 ડેરીફાર્મનું આયોજન 3.3 ગૌશાળા/ડેરીફાર્મનું દૈનિક રૂટીન કાર્ય-દિનચર્યા. 3.4 ડેરી ઉદ્યોગ અને આર્થિક વ્યવસ્થાપન	20%
Unit-4	4.1 પશુપાલનમાં ઊંચા દૂધ ઉત્પાદનની જાળવણી અને ધ્યાનમાં રાખવાની બાબતો. 4.2 ઊંચા દૂધ ઉત્પાદન માટે ધ્યાનમાં રાખવાના મહત્વના મુદ્દા. 4.3 નફાકારક પશુપાલન માટે ધ્યાનમાં રાખવાની મહત્વની બાબતો. 4.4 પશુ પાલન અને ડેરીને અસર કરતાં પરિબલો	20%
	MCQ 10 questions from unit 1 To 4	20%
		100%

Shri Govind Guru University

(Established by Government of Gujarat Vide Gujarat Act no 24/2015)

પ્રેક્ટીકલ-

(૧) ડેરીફાર્મ/ગૌશાળાની દિનચર્યાનો પ્રત્યક્ષ અભ્યાસ કરી, તેમાં ચાલતાં કાર્યોને અહેવાલ તૈયાર કરવો.

(૨) સામુહિક ડેરી ફાર્મ/ગૌશાળાની મુલાકાત લઈ, તેનો અભ્યાસ કરી તેમાં ચાલતાં કાર્યોનો અહેવાલ તૈયાર કરવો.

સંદર્ભગ્રંથો:-

(૧) પશુ વ્યવસ્થા- અરુણભાઈ ડી.દવે અને લક્ષ્મણભાઈ પટેલ. યુનિ.ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ-અમદાવાદ.

(૨) વ્યવહારુ ગોપાલન- સ્વ.શ્રી કૃષ્ણલાલ છોટાલાલ શુક્લ. યુનિ.ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ-અમદાવાદ.

(૩) ઉચ્ચતર પશુ સંવર્ધન અને પશુ ચિકિત્સા-બાબુભાઈ અવરાણી- અનડા પ્રકાશન અમદાવાદ.

(૪) અર્થશાસ્ત્ર અને પશુબજાર વ્યવસ્થા-૧૯૭૪ શ્રી મુક્તિશંકર મં.દેસાઈ. યુનિ.ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ-અમદાવાદ.

(૫) ડેરીવિજ્ઞાન-ભાગ-૧, ધોરણ-૧૧ અને ડેરીવિજ્ઞાન-ભાગ-૨, ધોરણ-૧૨ (વ્યવસાય લક્ષી પ્રવાહ માટે) -શ્રી બાબુભાઈ અવરાણી- અનડા પ્રકાશન અમદાવાદ.

(૬) "ગોદર્શન" માસિક-પશુપાલન નિયામકશ્રી, ગુજરાત રાજ્ય ગાંધીનગર.

(૭) "કૃષિ ગોવિદ્યા" માસિક-કૃષિ ગોવિદ્યા ભવન આણંદ.

(૮) A Text book of Animal Husbandry. G.C.Benerjee. - Oxfard & IBH Publication Co-pvt

It'd. New Delhi

Shri Govind Guru University

(Established by Government of Gujarat Vide Gujarat Act no 24/2015)

Level U.G	Course Group & Paper no	Uni. Paper code	Course / Paper Title	Credit	Internal Marks		External Marks		Total Marks	Paper Duration
					Theory	Practical	Theory	Practical		
BRS	Major Course	BR23M J4RE1	Village Development Extension	04	11/30	07/20	18/50	-	36/100	120 Mins.

Course Objectives: હેતુઓ	૧.ગ્રામ વિકાસની વિસ્તરણની વિવિધ યોજનાના અમલ સાથે સંકળાયેલ વાહકોનો પરિચય કેળવે. ૨.નિર્દેશન દ્વારા ગ્રામજનોને ખુબ જ સરળતાથી સમજાવી શકાય છે તેના પરિચય થાય. ૩.વિસ્તરણ કાર્યમાં પ્રવચન -વાર્તાલાપની ખુબ જ અગત્યતા છે, તેના વિવિધ પાસાથી વિદ્યાર્થી પરિચિત થાય.
-----------------------------	--

Unit	Description	Weightage
Unit-1	1.ગ્રામ વિસ્તરણ કાર્યક્રમના વાહકો (એજન્ટ) - ગ્રામસેવક, સ્વૈચ્છિક સંસ્થાના કાર્યકર, ફિમેલ હેલ્થ વર્કર, સામાજિક કાર્યકર, સહકારી મંડળીના હોદ્દાદારો, પંચાયતના હોદ્દાદારોના કાર્યો અને ફરજો, ગ્રામ વિસ્તરણમાં તેમની ઉપયોગીતા.	20%
Unit-2	2.1 ગ્રામવિસ્તરણમાં મૂલ્યાંકનની અગત્યતા તેની જરૂરિયાત 2.2 મૂલ્યાંકનના પ્રકાર 2.3 મૂલ્યાંકન સમયે ધ્યાનમાં રાખવાની બાબતો. 2.4 મૂલ્યાંકનના ફાયદા ગેરફાયદા 2.5 મૂલ્યાંકનની ખાસિયતો.	20%
Unit-3	3.1 વિસ્તરણ કાર્યમાં વાર્તાલાપ પ્રવચન 3.2 અસરકારક પ્રવચનની જરૂરિયાત -પ્રવચનની તૈયારી. 3.3 પ્રવચનનું પૃથકરણ, પ્રવચનની રૂપરેખા તૈયાર કરવી. 3.4 પ્રવચનની રજૂઆત 3.5 પ્રવચનમાં જુદી જુદી શારીરિક ક્રિયાનો ઉપયોગ	20%
Unit-4	4.1 વિસ્તરણની વ્યૂહરચના- 4.2 સામુદાયિક વિકાસ કાર્યક્રમો દ્વારા વિકાસ(C.D.) 4.3 ગ્રામવિકાસના કાર્યક્રમો દ્વારા વિકાસ(C.R) 4.4 કૃષિ વિકાસ દ્વારા વિકાસ(A.D)	20%
	MCQ 10 questions from unit 1 To 4	20%
		100%

Shri Govind Guru University

(Established by Government of Gujarat Vide Gujarat Act no 24/2015)

પ્રેક્ટીકલ-

૧.વિદ્યાર્થી ગ્રામ્ય સમાજના વાહકોનો પરિચય કેળવે અને તેની વિસ્તૃત નોંધ તૈયાર કરે.

૨.પાક નિદર્શનના પ્લોટની મુલાકાત લેવી.

૩.ગામમાં મીટીંગ કરી પ્રવચન-વાર્તાલાપ સામાજિક કે વિકાસના મુદ્દા ઉપર આપવું.

સંદર્ભગ્રંથો-

૧. ભારતમાં ગ્રામીણ વિકાસના સામાજિક પાસ-એ.જે.દવે.

૨. કૃષિ વિસ્તરણ શિક્ષણ-ઈશ્વરભાઈ પટેલ

૩. લોક સહયોગથી વિકાસભણી-અનીલ શાહ

૪. ભારતમાં ગ્રામીણ વિકાસના સામાજિક પાસા -એ.જે.શાહ

Shri Govind Guru University

(Established by Government of Gujarat Vide Gujarat Act no 24/2015)

Level U.G	Course Group & Paper no	Uni. Paper code	Course / Paper Title	Credit	Internal Marks		External Marks		Total Marks	Paper Duration
					Theory	Practical	Theory	Practical		
BRS	Major Course	BR23M J4RE2	Social Extension education	04	11/30	07/20	18/50	-	36/100	120 Mins.
	Minor Course	BR23M N4RE1	Social Extension education	04	11/30	07/20	18/50	-	36/100	120 Mins.

Course Objectives: હેતુઓ	વિદ્યાર્થીઓ ગ્રામ સમાજ માટે સામાજિક વિસ્તરણ શિક્ષણનું મહત્વ સાંજે અને વર્તમાન સમયમાં વિસ્તરણ શિક્ષણની વિવિધ પ્રવૃત્તિથી પરિચિત થાય.
-----------------------------	---

Unit	Description	Weightage
Unit-1	1.1 વિસ્તરણનો સામાન્ય અર્થ અને વ્યાખ્યા 1.2 વિસ્તરણ શિક્ષણનો ઉદ્દેશો 1.3 સામાજિક વિસ્તરણ શિક્ષણ દ્વારા કાર્યો 1.4 સમાજમાં વિસ્તરણ શિક્ષણનું મહત્વ	20%
Unit-2	2.1 ગ્રામ સામજનો વિકાસ. 2.2 ગ્રામ સમાજમાં વિસ્તરણ કાર્યો 2.3 ગ્રામ સમાજના કાર્યો કઈ રીતે કરવા 2.4 વિસ્તરણ કાર્ય કરવાની પદ્ધતિઓ	20%
Unit-3	3.1 કૃષિ દ્વારા વિસ્તરણના વર્તમાન પ્રશ્નો 3.2 વિસ્તરણના આધારે કૃષિ 3.3 કૃષિની વિવિધ પદ્ધતિઓ 3.4 વિસ્તરણ કાર્યથી કૃષિમાં આવેલ પરિવર્તન	20%
Unit-4	4.1 વિસ્તરણ શિક્ષણ દ્વારા મહિલા મંડળના કાર્યો 4.2 વિસ્તરણ શિક્ષણ દ્વારા ઉદ્યોગના કાર્યો 4.3 સામાજિક વિસ્તરણના ખેડૂતો મંડળના કાર્યો 4.4 વિસ્તરણ કાર્યની બાંધાઓ	20%
	MCQ 10 questions from unit 1 To 4	20%
		100%

Shri Govind Guru University

(Established by Government of Gujarat Vide Gujarat Act no 24/2015)

પ્રેક્ટીકલ-

- 1.મહિલા મંડળની મુલાકાત
- 2.ગ્રામ સમાજમાં થયેલા કાર્યોની મુલાકાત

સંદર્ભગ્રંથ-

- 1.વિસ્તરણ શિક્ષણ-બાબુભાઈ અવારાણી
- 2.ગ્રામ વિકાસ- બાબુભાઈ અવારાણી

Shri Govind Guru University

(Established by Government of Gujarat Vide Gujarat Act no 24/2015)

Level U.G	Course Group & Paper no	Uni. Paper code	Course / Paper Title	Credit	Internal Marks		External Marks		Total Marks	Paper Duration
					Theory	Practical	Theory	Practical		
BRS	Major Course	BR23MJ 4RE3	Agricultural Extension	04	11/30	07/20	18/50	-	36/100	120 Mins.

Course Objectives : હેતુઓ	1. વિવિધ સરકારી કચેરીઓ ધ્વારા અમલમાં મુકવામાં આવતી યોજનાનાં અમલથી વિદ્યાર્થી પરિચીત થાય. 2. વિદ્યાર્થી ખેડૂતો-ગ્રામજનો માટે તાલીમનું મહત્વ સમજે
------------------------------	--

Unit	Description	Weightage
Unit-1	1.1 કૃષિ વિસ્તરણ નો અર્થ અને ખ્યાલ 1.2 વિસ્તારને સુસંગત ટેકનોલોજીનો કૃષિમાં ઉપયોગ. 1.3 કૃષિ વિસ્તરણમાં માનવ સંપદાનો ઉપયોગ અને વિસ્તરણની તાલીમ (વ્યક્તીઓ અને ખેડૂતો માટે) 1.4 કૃષિ વિસ્તરણમાં સ્ત્રીઓની સહભાગીતા. 1.5 કૃષિ વિસ્તરણ કાર્યક્રમોનું વ્યવસ્થાપન	20%
Unit-2	2.1 પશુપાલનમાં વિસ્તરણનો ખ્યાલ 2.2 પશુપાલનનાં વિકાસ માટે વિસ્તરણની જરૂરીયાત અંગે શક્યતાઓ. 2.3 પશુપાલન વિસ્તરણનો અભિગમ અંગે તેની પધ્ધતિઓ, 2.4 પશુપાલનમાં વિસ્તરણનું મહત્વ	20%
Unit-3	3.1 સામાજિક વનીકરણનો અર્થ, સામાજિક વનીકરણ માટે વિસ્તરણ 3.2 સામાજિક વનીકરણ માટે વિસ્તરણની જરૂરીયાત તેની શક્યતાઓ 3.3 સામાજિક વનીકરણ માટેની વિસ્તરણની પધ્ધતિઓ. 3.4 સામાજિક વનીકરણ માટે જરૂરી સંકલનમાં ઉભા થતાં અંતરાયો.	20%
Unit-4	4.1 ગ્રામ ઉદ્યોગોનો ખ્યાલ, ગ્રામ ઉદ્યોગો માટે વિસ્તરણ. 4.2 ગ્રામ ઉદ્યોગોનાં વિસ્તરણનો વ્યાપ-શક્યતા 4.3 ગ્રામ ઉદ્યોગોનાં વિકાસ માટે વિસ્તરણની પધ્ધતિ અને તેનો અભિગમ. 4.4 ગ્રામ ઉદ્યોગોનાં વિકાસ માટે વિસ્તરણની પધ્ધતિની પસંદગી.	20%
	MCQ 10 questions from unit 1 To 4	20%
		100%

Shri Govind Guru University

(Established by Government of Gujarat Vide Gujarat Act no 24/2015)

પ્રેક્ટીકલ:-

૧. ખેડૂતો માટે આધુનિક કૃષિ પધ્ધતિઓ નાં કાર્યક્રમનું આયોજન બનાવવું.
૨. સરકારી કૃષિ વિસ્તરણ માળખા અંગેનો અહેવાલ બનાવવો.
૩. સામાજિક વનીકરણ કરેલા વિસ્તારની મુલાકાત લઈ મુલ્યાંકન અહેવાલ બનાવવો.

સંદર્ભ ગ્રંથો –

૧. કૃષિ વિસ્તરણ શિક્ષણ – લેખક-ઈશ્વરભાઈ પટેલ અને અન્ય, યુનિ. ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ અમદાવાદ..
૨. વિસ્તરણ શિક્ષણ . લેખક-બાબુભાઈ અવરાણી -અનડા પ્રકાશન અમદાવાદ.
3. Extention and Communication for Development O.P. Dahma & O.P.Bhatnagar

Shri Govind Guru University

(Established by Government of Gujarat Vide Gujarat Act no 24/2015)

Level U.G	Course Group & Paper no	Uni. Paper code	Course / Paper Title	Credit	Internal Marks		External Marks		Total Marks	Paper Duration
					Theory	Practical	Theory	Practical		
BRS	Ability Enhancement AEC	BRS23AE 401	Translation, Reporting, Creative Writing	02	9/25	-	09/25	-	18/50	60 Mins.

Course Objectives: हेतुઓ	૧ ભાષાંતર કરતાં શીખે છે. ૨ અલગ અલગ પ્રકારના નિવેદન, અરજી, આવેદન, અહેવાલ લખતાશીખે છે. ૩ મૌલિક લેખન શીખે છે
-----------------------------	---

યુનિટ	વિગત	ગુણભાર
એકમ - ૧	૧ ગુજરાતી થી હિન્દી ભાષાંતર ૨ ગુજરાતી થી અંગ્રેજી ભાષાંતર	૨૫%
એકમ - ૨	૧ હિન્દી થી ગુજરાતી ભાષાંતર ૨ અંગ્રેજી થી ગુજરાતી ભાષાંતર	૨૫%
એકમ - ૩	૧ નિવેદન લેખન ૨ અરજી લેખન ૩ આવેદન લેખન ૪ અહેવાલ લેખન	૨૫%
	૧ થી ૩ એકમમાંથી આવરીને ૦૫ (MCQ) વૈકલ્પિક પ્રશ્નો પૂછાશે.	૨૫%
		૧૦૦ %

સંદર્ભ ગ્રંથ :-

- Translation and Creativity: Perspectives on Creative Writing and Translation Studies, Continuum International Publishing Group Ltd. (1 January 2007)
- Creative Writing and Translation Studies for Class XII published by CBSE.

Shri Govind Guru University

(Established by Government of Gujarat Vide Gujarat Act no 24/2015)

Level U.G	Course Group & Paper no	Uni. Paper code	Course / Paper Title	Credit	Internal Marks		External Marks		Total Marks	Paper Duration
					Theory	Practical	Theory	Practical		
BRS	Skill Enhancement SEC	BRS23S E401	Field Work	02	-	09/25	-	09/25	18/50	

Course Objectives : હેતુઓ	<p>૧) વિદ્યાર્થીઓને ક્ષેત્રની સમસ્યાઓ, સંસ્કૃતિ, સમુદાયો વિષે જાણકારી મેળવી શકે છે.</p> <p>૨) વિદ્યાર્થીઓમાં કુશળતાઓની ક્ષમતા વિકસાવી શકાય.</p> <p>૩) વ્યાવસાયિક કાર્યકર તરીકે વિકસિત થશે.</p> <p>૪) થીયરી માટે ક્ષેત્રકાર્ય મદદરૂપ થશે</p> <p>૫) વિદ્યાર્થી પ્રત્યક્ષ મુલાકાત દ્વારા જે તે ક્ષેત્રનો વાસ્તવિક અને જીવંત અનુભવ મેળવે છે .</p> <p>૬) પોતાના વિસ્તારનાં એકમોથી માહિતગાર થાય છે .</p> <p>૭) વિદ્યાર્થીઓના ચોક્કસ કાર્ય કૌશલ્યો અને ક્ષમતાઓનો વિકાસ થાય છે .</p> <p>૮) વિદ્યાર્થીઓની અવલોકનવૃત્તિને ઉત્તેજન મળે છે</p>
------------------------------	--

Unit	Description	Weightage
	<p>૧) સેમેસ્ટ-4 માં એક અઠવાડિયામાં બે દિવસ ક્ષેત્રકાર્યમાં જવાનું રહેશે.</p> <p>૨) એક દિવસનું ૫ (પાંચ) કલાક પ્રમાણે કાર્ય કરવાનું રહેશે</p> <p>૩) દરેક વિદ્યાર્થીઓએ કોલેજના અધ્યાપકના માર્ગદર્શન હેઠળ ક્ષેત્રકાર્ય અંગેના દૈનિક તેમજ સત્રાંત અહેવાલ બનાવવાના રહેશે.</p> <p>૪) કોલેજ કક્ષાએ કાર્ય સંબંધિત વર્કશોપ, ટ્રેનીંગનું આયોજન કરવાનું રહેશે.</p> <p>૫) ફિલ્ડવર્કમાં પરંપરાગત ખેતી ઓજારો વાપરતા ખેડૂતોની મુલાકાત લેવી.</p> <p>(૬) બાગાયતી ખેતીના પ્રગતિશીલ ખેડૂતની મુલાકાત</p> <p>(૭) ખેડૂતો માટે આધુનિક કૃષિ પદ્ધતિઓનાં કાર્યક્રમનું આયોજન બનાવવું.</p> <p>(૪) સામાજિક વનીકરણ કરેલા વિસ્તારની મુલાકાત લઈ મુલ્યાંકન અહેવાલ બનાવવો.</p> <p>(૫) આઈ.સી.ડી.પી./ધનિષ્ટ પશુ સુધારણા કેન્દ્રની મુલાકાત લેવી.</p>	૧૦૦%

Shri Govind Guru University

(Established by Government of Gujarat Vide Gujarat Act no 24/2015)

Level U.G	Course Group & Paper no	Uni. Paper code	Course / Paper Title	Credit	Internal Marks		External Marks		Total Marks	Paper Duration
					Theory	Practical	Theory	Practical		
BRS	Value Added VAC-IKS	BRS23VA401	Fitness & Sports	02	9/25	-	09/25	-	18/50	60 Mins.

Course Objectives : હેતુઓ	૧ શારીરિક પ્રવૃત્તિનો પ્રચાર પ્રસાર કરવો ૨ સંતુલિત આહાર નું મહત્વ સમજે ૩ સંયમ, શિસ્ત અને આત્મવિશ્વાસ તથા સહકાર અને ટીમવર્કના ગુણો કેળવે
------------------------------	---

યુનિટ	વિગત	ગુણભાર
એકમ - ૧	૧ વ્યક્તિગત સ્વાસ્થ્યના મુખ્ય ઘટકો ૨ શારીરિક પ્રવૃત્તિ અને રમત ગમત ૩ યોગ ૪ કસરત - ખ્યાલ, પ્રકાર, ફાયદા	૨૫ %
એકમ - ૨	૧ સંતુલિત આહાર ૨ કેલેરી ૩ ભોજન તથા કેલેરીચાર્ટ ૪ પાચન ક્રિયા	૨૫ %
એકમ - ૩	સામાન્ય રમતોનો પરિચય: ૧ હોકી ૨ ક્રિકેટ ૩ કબડ્ડી ૪ ફૂટબોલ	૨૫ %
	૧ થી ૩ એકમમાંથી આવરીને ૦૫ (MCQ) વૈકલ્પિક પ્રશ્નો પૂછાશે.	૨૫ %
		૧૦૦%

સંદર્ભ ગ્રંથો - યોગ સ્વાસ્થ્ય અને શારીરિક શિક્ષણ, STD 11 TEXTBOOK, GSHEB

A Textbook of Foundations of Health Education and Primary Health Care, Ratna Kumar Giri, Ratna Pustak Bhandar, Nepal